

**T.C.
SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**TABIAT PARKLARININ AÇIK HAVA SPORTİF REKREASYON
AKTİVİTELERİ AÇISINDAN POTANSİYELLERİNİN
BELİRLENMESİ (SÜLÜKLÜGÖL TABİAT PARKI ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Betül ŞEN

Enstitü Anabilim Dalı : REKREASYON

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Fehmi ÇALIK

Ocak 2020

T.C.
SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

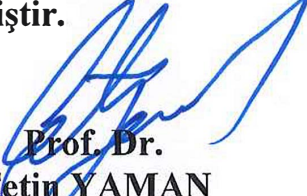
TABIAT PARKLARININ AÇIK HAVA SPORTİF REKREASYON
AKTİVİTELERİ AÇISINDAN POTANSİYELLERİNİN
BELİRLENMESİ (SÜLÜKLÜGÖL TABİAT PARKI ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Betül ŞEN

Enstitü Anabilim Dalı : REKREASYON

Bu tez 30/01/2020 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oybirliği ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr.
Çetin YAMAN
Jüri Başkanı

Doç. Dr.
Levent ATALI
Üye

Doç. Dr.
Fehmi ÇALIK
Üye

BEYAN

Tez içindeki tüm verilerin akademik kurallar çerçevesinde tarafımdan elde edildiğini, görsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçların akademik ve etik kurallara uygun şekilde sunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, tezde yer alan verilerin bu üniversite veya başka bir üniversitede herhangi bir tez çalışmasında kullanılmadığını beyan ederim.

Betül ŞEN
30/01/2020

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimin boyunca değerli bilgi ve deneyimlerinden yararlandığım, her konuda bilgi ve desteğini almaktan çekinmediğim, araştırmanın planlanmasından yazılmasına kadar tüm aşamalarında yardımlarını esirgemeyen, teşvik eden, aynı titizlikte beni yönlendiren değerli danışman hocam Doç. Dr. Fehmi ÇALIK'a teşekkürlerimi sunarım.

Saha çalışmaları konusunda deneyimlerinden yararlandığım anlayış ve yardımlarını esirgemeyen Sakarya Dağcılık İl Temsilcisi Yusuf AYDIN'a teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	i
İÇİNDEKİLER	ii
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ.....	iv
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	v
TABLolar LİSTESİ.....	vi
ÖZET.....	vii
SUMMARY	viii

BÖLÜM 1.

GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Amacı	3
1.2. Araştırmanın Önemi	3
1.3. Sınırlılıklar	3

BÖLÜM 2.

GENEL BİLGİLER.....	4
2.1. Literatür özeti	4
2.2. Doğa Koruma- Milli Parklar	7
2.3. Bolu Sülüklügöl Tabiat Parkı	8
2.3.1. Dünya’da doğa koruma ve milli park çalışmaları	10
2.3.2. Türkiye’de koruma ve milli park çalışmaları	11
2.3.3. Milli parklar ve kullanımları	12
2.3.4. Tabiat parkları	12
2.3.4.1. Tabiat koruma alanları	12
2.3.4.2. Tabiat anıtı	12
2.3.5. Türkiye’de korunan alanlar ve milli parkların sorunları	13
2.3.5.1. Yasal sorunlar	13
2.3.5.2. Ekonomik sorunlar.....	13
2.3.5.3. Eğitsel sorunlar	14
2.4. Rekreasyon	14
2.4.1. Rekreasyonun tanımı ve özellikleri.....	14
2.4.2. Kentsel alanlarda rekreasyon	16
2.4.3. Kırsal alanlarda rekreasyon.....	17
2.5. Rekreasyon çeşitleri	18
2.6. Milli parkların bir rekreatif faaliyet yeri olarak incelenmesi	22

2.6.1. Milli park ve rekreasyon ilişkisi.....	22
2.6.2. Türkiye’deki milli parklarda yapılabilecek bazıları rekreatif aktiviteler	23
2.6.2.1. Doğa yürüyüşleri	23
2.6.2.2. Kampçılık	23
2.6.2.3. Kaya tırmanışı.....	24
2.6.2.4. Kanyon geçişleri (Kanyoning).....	24
2.6.2.5. Rafting	24
2.6.2.6. Bisiklet.....	25
2.6.2.7. Kuş gözlemciliği.....	25
2.6.2.8. Dağcılık.....	25
2.6.2.9. Foto-Safari	26
2.6.2.10. Piknik.....	26
2.6.2.11. Flora ve Fauna	26
2.6.2.12. Balık tutma.....	27
2.6.2.13. Dağ koşusu.....	27
2.6.2.14. Kano.....	28
2.6.2.15. Oryantiring.....	28
2.6.2.16. Hedikle Yürüyüş.....	29
BÖLÜM 3.	
MATERYAL VE YÖNTEM.....	30
3.1. Materyal	30
3.2. Yöntem	30
3.2.1. Yöntem ve değerlendirmeler.....	30
3.2.2. SRD (Sportif Rekreasyon Değeri).....	31
3.2.3. P (Peyzaj Değer).....	32
3.2.4. İ (İklim Değeri)	33
3.2.5. U (Ulaşılabilirlik)	34
3.2.6. OSE (Olumsuz Etmenler).....	35
BÖLÜM 4.	
ARAŞTIRMA BULGULARI.....	36
4.1. Sülüklügöl Tabiat Parkının Orman İçi Açık Hava Sportif Rekreatif Potansiyeli	36
BÖLÜM 5.	
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	42
5.1. Öneriler.....	44
KAYNAKLAR	48
EKLER.....	55
ÖZGEÇMİŞ.....	56

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

İ	: İklim Değeri
OSE	: Olumsuz Etkenler
P	: Peyzaj Değeri
RP	: Rekreasyon Potansiyeli
SRD	: Sportif Rekreasyon Değeri
U	: Ulaşılabilirlik

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2.1: Sülüklügöl'ün fiziki harita görüntüsü	9
Şekil 2.2: Sülüklügöl'de gün batımı	9
Şekil 2.3: Sülüklügöl'ün farklı bir görünümü	10
Şekil 2.4: Orman içi açık hava sportif rekreatif potansiyellerinin grafik dağılımı	37

TABLolar LİSTESİ

Tablo 2.1: Açık alan rekreatif etkinliklerde mekân, kaynak ve etkinliğin ilişkisi (gül ve diğ. 2014, s.s. 25-27).	18
Tablo 3.1: Formülde bulunan öğeler ve alabilecekleri sayısal değerler.....	31
Tablo 3.2: Açık hava sportif rekreasyon değerinin belirlenmesi	32
Tablo 3.3: Peyzaj değeri belirlenmesi.....	32
Tablo 3.4: İklim değerleri	34
Tablo 3.5: U (Ulaşılabilirlik)	34
Tablo 3.6: OSE (Olumsuz etkenler).....	35
Tablo 3.7: Orman içi açık hava sportif rekreasyon potansiyeli % değerlendirmesi.	35
Tablo 4.1: SRD (Sportif rekreasyon değeri)	38
Tablo 4.2: PD (Peyzaj değerleri).....	39
Tablo 4.3: İ (İklim değerleri)	39
Tablo 4.4: U (Ulaşılabilirlik)	40
Tablo 4.5: OSE (Olumsuz Etkenler)	41

TABIAT PARKLARININ AÇIK HAVA SPORTİF REKREASYON AKTİVİTELERİ AÇISINDAN POTANSİYELLERİNİN BELİRLENMESİ (BOLU SÜLÜKLÜGÖL TABİAT PARKI ÖRNEĞİ)

ÖZET

Bu çalışmada, Bolu Sülüklügöl tabiat parkında var olan doğal kaynakların değerleri ve parkta yapılabilecek açık havada sportif rekreatif uygulamaların potansiyellerinin belirlenmesi hedeflenmiştir. Bolu Sülüklügöl tabiat parkı, Marmara bölgesindedir. Park sınırları bakımından Bolu ili ve kısmen Sakarya il sınırları içerisinde bulunan, ancak gölün bulunduğu alan itibari ile Mudurnu ilçesinde Tavşansuyu köyü sınırları dâhilinde kalan bir heyelan set gölümüzdür. Akyazı (Sakarya), Mudurnu ve Göynük ilçe topraklarında bulunmaktadır. Sülüklügöl, Tavşansuyu köy merkezine 9,5 km ve Bolu il merkezine 85 km uzaklıktadır. Uzmanların yaptığı tespite göre Sülüklügöl ün 1703 yılında bir heyelan sonucu oluştuğu tahmin edilmektedir. Göldeki en derin yer 35 m dir ve gölün içinde 300 yıldır dik olarak çürümeden duran 183 adet köknar, çam ve meşe ağaçlarının gövdesi mevcuttur. Sülüklügöl 1070m Yüzey rakımına sahiptir. Gölün kapladığı alanda ise Yükseklik ortalama 1100 m dir ve toplam 803 hektar büyüklüktedir. Yüzey alanı yaklaşık 0,6 km kare olan gölün büyüklüğü 60 ha tır. Göl çevresi su sınırından ölçüldüğünde yaklaşık 1350 m dir. Sülüklügöl'ün etrafındaki yaylaların rakımı yaklaşık ortalama 1400 olduğundan yaylada yetişen bazı bitki türleri göl çevresinde de yetişmektedir. Sülüklügöl de ülkemizde türü yok olma seviyesine gelmiş 38'i endemik tür olmak üzere 406 bitki türünün yanında yaban hayvanları da yaşamaktadır. Göl ve deşarj olduğu tavşansuyu deresi kırmızı benekli alabalık başta olmak üzere; Abant alası, kızılkanat, sazan ve gökkuşağı alabalığı barındırır. Çevresindeki alanlardaysa karaca, tavşan, tilki, ceylan, boz ayı, yaban domuzu, kurt, ağaç kurbağası, atmaca, yaban kedisi bulunmaktadır. Göl ve çevresi korunmuş bir ekosistemdir. Ayrıca göl çevresinde küçük iki göl (Kavaklı ve Pis) daha bulunmaktadır.

Sülüklügöl de açık havada yapılabilecek sportif rekreatif aktivitelerin potansiyellerinin belirlenmesinde “Güleç (1990) tarafından geliştirilen ve Çalık F (2006) tarafından modellenen “Tabiat Parklarının Sportif Rekreasyon Potansiyeli Belirleme Ölçeği” kullanılmıştır. İncelemede, sportif rekreasyon potansiyeli, peyzaj potansiyeli, iklim potansiyeli, ulaşılabilirlik potansiyeli ve olumsuz etkenler değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda; parkın %67 lik orman içi açık hava sportif rekreatif aktiviteler için doğal kaynak değerine sahip olduğu neticesine varılmıştır. İşlenen veriler sonucunda gölün sportif amaçlı doğal kaynakların kullanımının uygunluğuna göre; Doğa yürüyüşü, kampçılık, hedikle yürüyüş, dağ koşusu, oryantiring, dağ bisikleti ve rekreatif kanonun en uygun açık hava sportif rekreatif etkinlikler olduğu belirlenmiştir. Bu spor potansiyellerinin yanında amatör sportif olta balıkçılığı, kuş- vahşi hayvan gözlemciliği ve foto safari aktiviteleri de yapılabilir ancak rekreatif - kaynak değerleri ve uygulanabilirliklerinin düşük olması sebebi ile değerlendirmeye alınmamışlardır.

Anahtar kelimeler: Tabiat Parkı, Rekreasyon, Açık Hava Sportif Rekreasyon

DETERMINATION OF THE POTENTIAL OF NATURAL PARK IN TERMS OF OUTDOOR SPORTS RECREATION ACTIVITIES (BOLU SÜLÜKLÜGÖL NATURAL PARK EXAMPLE)

SUMMARY

In this study, it is aimed to determine the values of the natural resources that exist in the Sülüklügöl park and the potentials of sport recreation applications that can be performed in the open air in the park. Sülüklügöl natural park is located in the Marmara region. Park borders are located in the province of Bolu and partly in the province of Sakarya. The lake is located within borders of district of Mudurnu, Göynük, Akyazı (Sakarya)., Sülüklügöl is away 9.5 kilometers from center of village of Tavşansuyu and 85 kilometers from the province of Bolu. According to the findings of experts, the Sülüklügöl is thought to be the result of a landslide. The deepest part of the lake is 35 meters and exists the roots of oak, fir pine trees, which have remained for 300 years. Sülüklügöl has an altitude of 1070 meters. The average height of area by lake is 1100 meters and 803 hectares. The surface area of the lake is about 0.6 square kilometers and size is 60 hectares. When the area around the lake is measured from the water boundary, it is about 1350 meters. The altitude of the plateaus around lake of Sülüklügöl is approximately 1400 and so some plant species growing in the highlands grow around the lake, 406 species of plant, 38 of which is in danger of extinction in our country, as well as wild animals live in this area. Tavşansuyu stream, which provides spring to the lake, and the lake accommodate mainly spotted trout, Abant trout, roach, carp, rainbow trout, in addition, in the surrounding areas, there are blackish, rabbit, fox, gazelle, brown bear, wild bear, wolf tree frog, sparrowhawk, wildcat. The lake and its environment is a protected ecosystem. There are also two other lakes around the lake (The Lake Kavaklı and the Lake Pis). In this study. "Sport Recreation Potential Determination Scale of Natural Parks", developed by Gülez (1990). and modeled by Çalık F (2006). was used. In this study, sporting recreation potential and landscape potential, climate potential, transportation potential and negative factors were evaluated. As a result of the suitability of use of the most appropriate outdoor sports recreational activities were determined to be the hiking, camping, snowshoe walking, mountainrunning, orienteering, mountain bike and recreation canoe.

Besides these sport activities, amateur sporting fisheries, wild animal watching, photo safari activities can be done but due to their low values of recreative resources and low applicability has not been taken into consideration.

Keywords: Nature Park, Recreation.

BÖLÜM 1. GİRİŞ

Rekreasyon uygulamaları içerisinde, fiziksel egzersiz temelli veya farklı spor aktivitelerinin rekreatif amaçlarla uygulanmasına olanak sağlayan ve bu tür aktivitelerin çoğunluğunu oluşturan kısmına sportif rekreasyon denmektedir. Diğer bir tanımlama ile bireylerin maddi bir beklentisi olmadan, serbest zamanlarında uyguladığı, tatmin, eğlence, dinlenme ve sosyalite veren; sağlıklı, hareketli ve zihinsel olarak kalmayı amaçlayan ve çoğunlukla fiziksel uygulamaya dayalı açık veya kapalı mekânlarda yapılan uygulamaların tümüdür. Yaşantımız boyunca ortaya çıkan fiziksel, fizyolojik ve psikolojik handikaplarla baş edebilme, stresi azaltma, sağlıklı yaşam sürdürme, sosyal çevre edinme ve geliştirme, takım oyuncusu olabilme, vücudu sağlıklı ve zinde tutma çabalarında, serbest zaman spor faaliyetleri çok önemli bir yere sahiptir (Çetinkaya, Ay ve Bayram 2018 s. 213).

Bu özelliklerinden dolayı korunan alanlar rekreasyon aktiviteleri için en temel uygulama alanları olarak görülmektedir. Korunan alanlar içerdikleri değişik doğal kaynakları ile katılımcılara pek çok alternatif sunmaktadır. Bu özellikleriyle korunan alanlar bireylere fiziksel ve ruhsal açılardan da pozitif artılar sağlar. Korunan alanlar bu özellikleri ile, bireylerin merak ve istekleri doğrultusunda bu alanlarda, rekreasyon uygulamalarını hayata geçirme olanağına sahip olmalarını sağlarlar.

Korunan alanlar; bugünün bireylerinin sınırlı kullanımına izin verilerek sonraki nesillere aktarılma zorunluluğu olan alanlardır (Çalık ve diğ. 2013 s. 36). Bu nedenle Sanayi devrimi ve sonrasında doğal kaynakları yok etme yönündeki faaliyetler artmıştır. Bu doğrultuda doğal kaynaklar da aynı akıbeti paylaşmıştır. Bu konulara yeterli oranda önem verilmemesi sonucunda tehlike artmakta ve bu problem giderek artan bir hızda günümüzde de devam etmektedir. Bütün dünyada ve ülkemizde de olduğu gibi çevre problemlerinin baskısı altında olan doğal çevreye ait değerler sürekli bozulmakta, azalmakta ve kirletilmektedir. Var olan dejenerasyonlardan koruma amacı güttüğümüz z doğal kaynaklar aşırı baskılanmaktadır. Tüm bu gelişmeler dikkate alındığında korunan

alanları alanlarını sürdürülebilirliği gelecek nesillerimizin teminatı olarak korunmak zorundadır. Bahsettiğimiz sorunlardan dolayı doğal ortamlardan uzaklaşarak, kalabalık ve aşırı yorucu ortamlarda hayatını devam ettirmek durumunda kalan bireyler çok daha stresli olmuşlar ve giderek artan bir şekilde daha çok dinlenmek, yenilemek ve eğlenmek ihtiyacı duymuşlardır. Bu ihtiyaçlardan dolayı turistik ve rekreatif aktiviteler için bireyler artık hayatlarını devam ettirdikleri ortamların aksine ekolojik, biyolojik çeşitliliğin ve dengenin devam ettiği korunan alanları, kültürel niteliklerin devam ettiği ortamları tercih etmeye başlamışlar bu alanlarda kısıda olsa stresten uzaklaşmayı ve dinlenmeyi tercih etmişlerdir. Bugün bu talepleri karşılayabilecek bakir seçenek artık çok azdır ve bu bu bölgelerin başında da milli parklar ile tabiat koruma alanları ve tabiat parkları gelmektedir.

Her geçen gün niteliklerini artıran ve bu nitelikleri geliştiren turistik doğal ve kültürel açıdan niteliklere sahip olan destinasyonlar geçmişte olduğu gibi bugünde sektörde ve rekreasyon uygulamalarının gelişiminde büyük bir yere sahiptir. Bunlara ilave olarak doğal ve kültürel nitelikleri ile sosyo-kültürel özelliklere sahip yerler çoğalan turizm ve rekreasyon uygulamalarına ortamlar sağlamaktadır. Turizm ve rekreasyon uygulamaları bu çekici ortamların özelliklerine bağlı olarak gelişmekte ve bahsi geçen bölgelerin doğal ve kültürel yapısını kullanmaktadır. Fakat uygun kültürel ve doğal niteliğe sahip olan birçok alan da maalesef gereken ve arzu edilen çalışmaların yapılmadığı görülmektedir. Hâlbuki bir alanda bulunan olan doğal ve kültürel nitelikler buldukları alanlarda değerlendirildikleri zaman istenilen sonuçlara ulaşılmaktadır. Ayrıca doğal ve kültürel kaynakların uygulama yoğunluğu pek çok rekreatif ve turistik bilimsel çalışmaya paha biçilmez bir kaynaktır. Bu şu noktalara dikkat çekmek gereklidir; var olan kaynak değerler doğru kullanılmalı ve geliştirilmeli, değerlendirmede peyzaj ilkeleri göz ardı edilmemeli, koruma ve geliştirme çalışmaları geniş bir bakış açısı ile değerlendirilmeli.

Bireylerin talep ve gereksinimlerinin oldukça hızlı farklılaştığı günümüzde milli parkların ve tabiat parklarının önemi artmaktadır. Bolu ili eşsiz doğasıyla ve çok çeşitli güzellikleri barındıran coğrafi ve kültürel yapısıyla gönüllerde diğer şehirlerimizden ayrı bir öneme haizdir. Bu özelliklerinden dolayı turizm ve rekreasyon faaliyetleri il için toplumsal beklentilerin her zaman ana odağında yer almıştır. Deniz dışı sportif ve rekreatif faaliyetlerin çoğunda stratejik ve geleceğe yönelik markalaşma potansiyeli bulunan illerimizden biridir (Url-1).

Bu çalışmayla Bolu Sülüklügöl Tabiat Parkın'da yapılabilecek açık hava sportif rekreasyon uygulamalarının mevcut potansiyelinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bolu ilinin Merkezine 85 kilometre mesafede olan Sülüklügöl, bünyesinde barındırdığı göl, sulak alanlar, orman ekosistemleri ve var olan ekosistemlerde var olan bitki ve hayvan çeşitleri ile eşsiz bir yapıya sahiptir. Bunun yanında doğal, kültürel nitelikteki değerleri barındıran konumu, var olan doğal kaynak değerleri ile yeşilin her tonuna sahip ekosistemleri ile turizm faaliyetleri ve rekreasyonel faaliyetler açısından önemli potansiyellere sahip nadide bir tabiat parkımızdır (Url -2).

1.1. Araştırmanın Amacı

Bolu Sülüklügöl Tabiat Parkının açık hava sportif rekreasyon ve doğal kaynak değerlerini tespit etmek ve var olan kaynakların orman içi potansiyellerini saptamak hedeflenmiştir.

1.2. Araştırmanın Önemi

Bugünün dünyasında şehirleşmenin hızla devam ettiği bölgelerde bireylerin aşırı çalışma hızı, maruz kaldıkları duygusal ve fiziksel etkenler, serbest zaman daki azalma vb. nedenlerden ötürü fiziksel, ruhsal olarak yenilenmek ve enerji depolamak için rekreatif uygulamalara ihtiyacı duymaktadır. Türkiye rekreatif uygulamalara imkân tanıyacak birçok doğal kaynağa sahiptir. Son zamanlarda rekreatif sahaların gelişmesi ile akarsular, ormanlar, dağlık bölgeler değerlendirilmiştir. Özellikle korunan alanlar ve nitelikli doğal kaynakları, açık hava sportif rekreatif uygulamaların çokça yapıldığı sahalardır. Bu sebepten dolayı; Bolu Sülüklügöl Tabiat Parkında var olan açık hava sportif rekreatif gücün tespit edilerek bu kaynakların doğayla uyum içinde olarak ve katılımcıların talepleri doğrultusundaki rekreatif uygulamaları seçmelerinin sağlanması Göl ve çevresinden koruma ve kullanma ilkeleri doğrultusunda daha verimli yararlanmak amacıyla yapılması önemlidir.

1.3. Sınırlılıklar

Bu çalışma; Bolu ili Mudurnu İlçesine bağlı Sülüklügöl Tabiat Parkı alanı ile sınırlandırılmıştır (60 hektar).

BÖLÜM 2. GENEL BİLGİLER

2.1. Literatür özeti

Ballıkayalar tabiat parkının tabiat parklarının sportif rekreasyon potansiyelinin modellenmesi çalışmasında, sahanın açık hava sportif rekreasyon aktiviteleri incelenmiş ve parkın kaynak değerlerine en uygun ve nitelikli açık hava sportif rekreatif uygulamalar araştırılmıştır. Araştırma sonucunda parkının doğal kaynak değerlerinde gerçekleştirilmesi mümkün olan açık hava sportif rekreasyon uygulamaları şu şekilde belirlenmiştir Doğa yürüyüşü, kaya Tırmanışı, kampçılık Değerlendirmede çalışma sonucunda %24'lük bir sportif rekreasyon değerine ulaşılmıştır (Çalık, Başer ve Kara, 2013, s.s. 35-52).

Ülkemizdeki korunan alanların rekreatif etkinlikler bağlamında değerlendirilmesi başlıklı çalışmada, ülkemizdeki milli parkların rekreasyonel faaliyetler açısından önemlerinin açıklanması ver olan özelliklerine göre rekreasyon alanları olmaları itibari ile kullanımları incelenmiştir. Bu bağlamda, milli parklarımızın rekreatif açıdan kaynak değerleri, yaban hayatı izleme, doğa yürüyüşü, manzara izleme, rafting, fotoğrafçılık ve foto safari, kanyoning gibi aktiviteler araştırılarak bu uygulamaların kaynak değerlerine vurgu yapılmış ve öneriler sunulmuştur (Şahbaz ve Altınay 2015 s.s 125-135).

Tekirdağ İlçesinin kıyı bandının rekreatif potansiyellerinin bir yöntem alikasyonu ile belirlenmesi konulu çalışmada ilçenin kıyı hattı açık hava rekreatif potansiyelinin "Yüksek" olarak değerlendirilmesine ulaştıran %65 orana araştırmacılar ulaşmıştır (Şimşek ve Korkut 2009 s.s 315-327).

Turistik ürünlerin çeşitlendirmesi kapsamında Dalyanın Rekreasyon Potansiyelinin incelenmesi konulu araştırmada, verilerin analizinin sonucunda, sahanın peyzaj, ulaşılabilirlik, iklim, rekreatif etkinlikleri kolaylaştıran ve olumsuz etken değeri incelenmiş ve Dalyanın rekreasyon potansiyeli belirlenmiştir (Türker, Türker ve Güzel, 2014 s.s 70-86).

Orman içi rekreasyon potansiyellerinin belirlenmesi amacıyla geliştirilen değerlendirme yöntemi konulu araştırmada, orman içi rekreatif alanlarda beş özelliğe (peyzaj, ulaşılabilirlik, iklim, olumsuz etkenler, rekreatif kolaylık). ağırlıklı puan uygulanması ilkesine dayanan ve her ögenin alabileceği ayrıntılı değerleri de gösterebilen orman içi rekreasyon değerlendirme formu oluşturulmuş kuramsal olarak en yüksek toplam 100 olabileceğinden, özelliklerin alabilecekleri puan toplamı o alanın, orman içi rekreatif potansiyelini yüzde olarak vermiştir (Güleç 1990, s.s.132-147).

Mersin ilindeki rekreatif tabiat parklarının korunan alanlar açısından araştırılması konulu çalışmada, il sınırlarında olan sekiz tabiat parkı çalışmanın örneklemini oluşturmuştur. Toplanan ve değerlendirilen doneler sonucunda ildeki tabiat parklarının rekreatif potansiyellerinin, Çamdüzü Tabiat Parkı için %63 ve 100. Yıl Gümüşkum Tabiat Parkında %85 oranlarında değiştiği görülmüştür (Polat ve Polat, 2016, ss 85-115).

Isparta ilindeki bazı rekreatif alanların var olan potansiyellerinin belirlenmesi konulu araştırmada, İncelenen sahalardan Ayazma nın %72, Gölcüğün %71, Pınargözünün %70 ve Çamyol'un %63 oranlarla rekreasyon potansiyellerinin yüksek olduğuna. Tota-Soğuksu nun %56, Başpınar ın %53 ve Düzkırda ise %52 rekreatif potansiyel ile orta düzeyde, Çetince nin %39 ve Suçuktının %33 lük oranları ile açık hava rekreatif potansiyellerinin düşük olduğu sonucuna varılmıştır (Akten, 2003, s.s 115-132).

Güleç Yöntemi ile Kafkasör kent ormanının rekreatif potansiyelinin belirlenmesi konulu araştırmada, ormandaki rekreatif durumlar incelenmek suretiyle Artvin ilimizdeki ormanı alanının var olan potansiyellerin ortaya çıkartılması amaçlanmıştır. Bu bağlamda kullanılan Güleç yöntemine alanın rekreasyon değeri belirlenmiştir. Araştırma sonucunda, sahanın rekreatif potansiyelinin %66,9 bir oranla yüksek potansiyel içerdiği bu yüksek orana ulaşmada en önemli özelliğin sahanın peyzaj özellikleri ile rekreatif kolaylıklar olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Yılmaz, Karaşah ve Yüksel, 2009 s.s.53-61).

Aksaray'daki Güzelyurt ilçesinin rekreatif potansiyelinin tespiti hedeflenerek yapılan yüksek lisans araştırmasında, ilçesi doğal ve kültürel özellikleri incelenerek alanın turizm ve rekreatif potansiyellerini araştırarak bir yöntem geliştirilmiş ve uygulanmıştır. Sonuçlar doğrultusunda sahanın tabii ve kültürel niteliklerinin korunduğu ve bu niteliklerin kullanıldığı sonucuna ulaşılmış ve önerilerde bulunulmuştur (Koyuncu, 2012, s. 168).

Tarihi Isparta Ayazmana mesire yerinin açık hava Rekreasyon aktiviteleri açısından Kullanıcı Özellikler konulu araştırma Isparta İl'inde bulunan "Tarihi Ayazmana Mesireliğinin açık hava rekreatif faaliyetler açısından kullanım özelliklerinin saptanması için yapılmıştır. Araştırmaya göre; (1). Mesire alanı ağırlıklı olarak Isparta İli kent halkı tarafından kullanılmaktadır, (2). Ziyaretçilerin büyük çoğunluğu mesire alanından kullanımından memnundurlar, (3). İldeki rekreasyonel talebin hızla artması sebebiyle, mesire alanındaki bireylerin kullanımı zaman zaman var olan kapasitenin üzerine çıkabilmektedir, (4). Mesire alanı ziyaretçi kullanımının yoğun olduğu zamanlarda zarar görebilmektedir, Bu sonuçlara göre; (1). Mesire alanının kullanımı ziyaretçi taşıma kapasitesine göre yapılmalıdır, (2). Artan rekreasyonel talebi karşılamak için, yeni açık hava rekreasyon alanları halkın hizmetine sunulmalıdır şeklinde önerilerde bulunulmuştur.(Tolunay, Alkan ve Korkmaz, s.s. 59-70).

Likya Yolu ve çevresinin turistik ve rekreatif potansiyelini araştıran yüksek lisans çalışmasında araştırmacı bölgenin sahip olduğu doğal ve kültürel kaynaklar belirlemiş ve önemli bir değeri var olan yolun rotasının Avrupa Kültür Rotaları programına eklenmesini sağlamak için çaba sarf etmiş ve öneriler ortaya koymuştur (Baştumur, 2009, s. 131).

Terapatik ve Rekreasyonel Modelleme Çalışmasının Araştırılması Raporun da ise, Bolu ilinde belirlenmiş olanlar Mudurnu, Karacasu ve Taşkesti bölgelerinde var olan terapatik ve sportif rekreasyon potansiyellerini belirlemeye yönelik çalışmalar yapılmıştır. Var olan kaynak rezervlere, potansiyellere en uygun sportif ve terapatik rekreasyonel aktiviteler değerlendirilmiştir. Sahanın termal ve turizm uygulama bölgesi olması koruma, kullanma ilkeleri bağlamında da önem arz etmektedir (Bilgili, 2013, s.s 56-63).

Araştırma, korunan bölgeler arasında mühim bir konumu olan Abant Tabiat Parkı'nda yapılmıştır. Çalışmayla sahadaki rekreatif faaliyetlerin geliştirilmesi ve misafirlerin taleplerinin karşılanmasına katkı sağlanması hedeflenmiştir. Bu bağlamda 400 deneğe uygulanan anket ile ziyaretçilerin parka gelme sebepleri, saha yeterliliği konusundaki görüşleri ve memnuniyetleri araştırılmış ve parktaki rekreasyonel faaliyetler açısından öneriler sunulmuştur (Sayın ve Karadağ, 2016, s.s. 80-93).

Sülüklügöl ve çevresinin florası konulu araştırma, göl ve çevre florasının tespiti hedeflenerek yapılmıştır. Sahadan 2009 ve 2010 senelerinde 579 damarlı bitki numunesi

toplanmış ve 406 takson saptanmıştır. Toplam 38 taksonun endemik olduğu ve endemizm oranının da %9,36'olduğu saptanmıştır (Kanoğlu, Aksoy ve Kaya, 2016, s.s. 20-42).

Kocaeli Ballıkayalar ve Beşkayalar tabiat parklarının peyzaj ve rekreasyon değerlerinin tespiti üzerine yapılan çalışmada, bu iki park incelenmiş parklarda var olan peyzaj ve rekreasyonel bakımdan önemli olan kaynak değerlerin potansiyel katkılarının neler olabileceği araştırılmıştır (Zincirkıran ve diğ. 2017, s.s. 157-175).

Sülüklügöl Oluşumu ve Çevresinde Yapılmış Bazı Bilimsel Araştırmalar adlı çalışmada, 1- Sülüklügölün Oluşumu ve Dendroloji Biliminin Örnek Bir Uygulaması: Yaş Tayini, Sülüklügöl Jeolojisi, Paleosismik Etütler ve Florası, Korumaya İlişkin Uyarılar konularında çalışmalar yapılmıştır (Url – 3).

Rekreasyon Açısından Ormanlar ve Çevre adlı çalışmada araştırmacılar ormanlar kaynakları ve yaşam ortamlarının rekreasyonla var olan ilişkisini incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırmada analitik metot kullanılmıştır. Orman çevre ve rekreasyon ilişkisi ele alınmış ve literatür ile araştırma ve taramalar birlikte ilişkilendirilmeye çalışılmıştır (Akyüz, Kul ve Yaşartürk, 2014, s.s. 881-890).

2.2. Doğa Koruma- Milli Parklar

İnsanlık bir parçası olduğu doğayı değişik hedefler doğrultusunda koruma çabasına girişmiştir. İnsanoğlunun içinden gelen doğayı koruma bilinçlenerek ortaya bir düşünce olarak meydana çıkması “doğa koruma” olarak tanımlanır (Güleç, 1990).

Doğa koruma denilince; kişinin sağlık ve yaşamını devam ettirilebilmesi ile doğal ortamda yaşayan bitki ve hayvan çeşitlerinin devamlılığı. Bu türlerin yetişme ve yaşam ortamlarının belli şartlar altında koruması ve bu doğa parçalarında var olan doğal kaynakları korumak anlaşılmalıdır. Bu bağlamda doğa koruma; genetik zenginliğin korunması, geliştirilmesi ve bilimsel çalışmalara zemin oluşturmaktadır (Yücel ve Babuş, 2005, s. 5).

Milli park yerleri doğa koruma amaçlı düzenlenmiş yerler olmakla birlikte, bugün bu bölgeler sık sık rekreatif ve turizm amaçlı kullanılmaktadır (Çetinkaya, Yıldız ve Özçelik, 2018, s.s. 135-143).

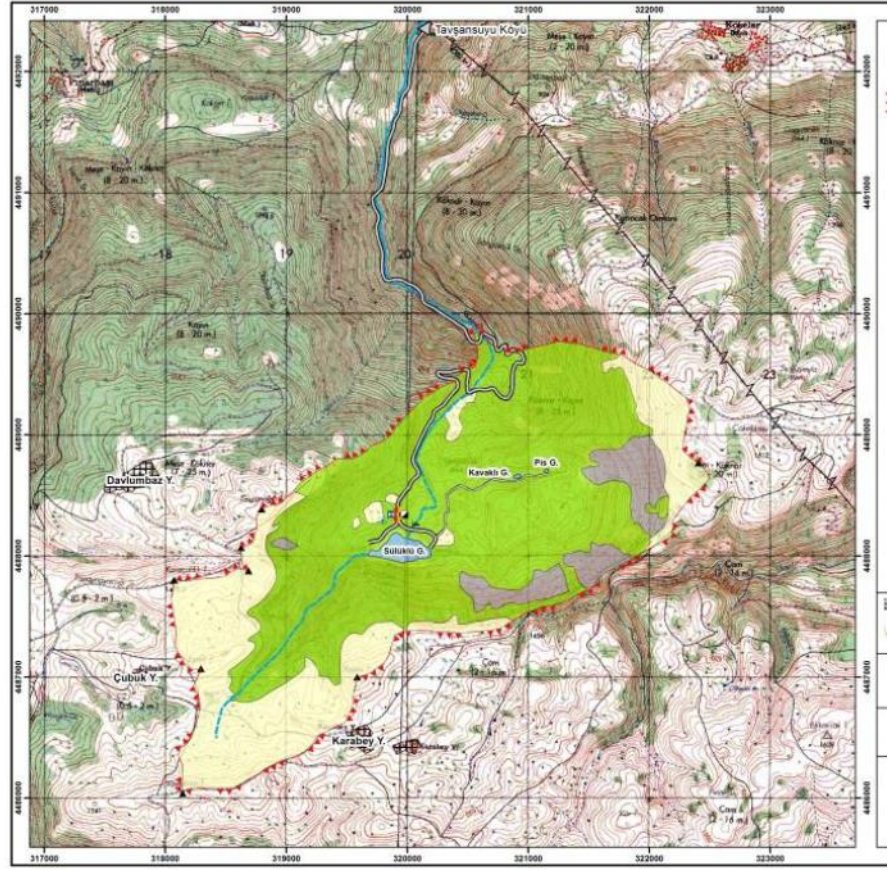
2.3. Bolu Sülüklügöl Tabiat Parkı

Sülüklügöl Tabiat Parkı Bolu Mudurnu ilçe sınırları içinde Mudurnu'ya 50 km uzaklıktadır (Url -9).

Gölün yaşını belirlemek için gölden çıkartılan Uludağ göknarı, karaçam ile meşe çeşitleri için üç ayrı dendrokronolojik grafik düzenlenmiştir. Ayrıca, gölün çevresinde yaşayan aynı türden üç takson ağaçlardan yirmişer adet karot (gövdeden artım burgusuyla alınan kalem). alınarak üç ayrı master (şablon grafik) hazırlanmıştır. Bu şablonların karşılaştırılması sonucunda meşe ağaçları üzerinde uyum gözlenmiş ve 1703 yılına ulaşılmıştır.

Göle adını veren sülükler ise 1970 li yıllarda Ankara'dan gelen Milli Parklar elemanlarının gölü sülüklerden temizlemek amaçlı balıklandırması sonucu artık gölde bulunmamaktadır (Url -8).

6 ha alana sahip olan göl, bilhassa yaz aylarında doğaseverlere keyifli vakit geçirme imkânı sunmaktadır.

Şekil 2.1: Sütlükgöl'ün fiziki harita görüntüsü

Şekil 2.2: Sütlükgöl'de gün batımı

Şekil 2.3: Sülüklügöl'ün farklı bir görünümü

Sülüklügöl, Tabiatı Koruma Alanı iken Bakanlık Makamınının 22 Kasım 2011 tarihinde ve 1399 sayılı olurla Tabiat Parkı ilan edilmiştir. Mudurnu Sülüklügöl Tabiat Parkı, Bolu il merkezine 85 km uzaklıktadır. Sülüklügöl tabiat parkı, içerdiği göl, sulak alan, orman ekosistemi ve bahse konu ekosistemlerde hayatını sürdüren bitki ile hayvan cinsleri ile emsalsiz bir tabiat parkıdır. Tektonik hareketlerden dolayı çöken ağaçların üst kısımları su yüzeyinde kalmış ve ilginç peyzaj özellikleri oluşturmuştur. Göl ve çevresinde sarıçam, karaçam, göknar, palamut meşesi, kavak, kayın, saplı meşe, titrek, sapsız meşe, akkavak, gürgen, akçaağaç, çınar, ıhlamur, dişbudak, kızılbaş ve yaban kirazı gibi ağaç türleri ile ayrıca ayı, karaca, yaban domuzu, atmaca, kurt, tilki, tavşan, ağaç kurbağası gibi hayvan türleri mevcuttur (Url –10).

Sülüklügöl ün yakın çevresinde bulunan Kavaklı, Pis gölleri de orman ekosistemi, Tabiat Parkının ana kaynak değerlerini oluşturmaktadır (Url -11).

2.3.1. Dünya’da doğa koruma ve milli park çalışmaları

Birleşmiş Milletlerin organlarından biri olan UNESCO'nun girişimleriyle 1948 senesinde milli parklar ve doğayı koruma davranışlarının uluslararası boyutta geliştirilmesi ve tartışılması hedefi ile Uluslararası Doğa Koruma Birliği doğal kaynakları, yabanıl hayatı ve biyolojik türleri korumak amacıyla uluslararası bir örgüt olarak kurulmuş. Daha sonra

birliğin adı değişerek, Uluslararası Doğa Koruma ve Doğal Hayatı Koruma Birliği kurulmuş ve nihayetinde 1990 da Dünya Koruma Birliği adını almıştır. Birlik 1962 yılında ABD de Dünya Milli Parklar Konferansı'nı düzenlemiş ve merkezi İsviçre de olan Doğa Koruma Birliği, 81 ülke, 775 sivil toplum örgütü, binlerce bilim adamı ve uzmanı, bu çatı altında bir araya toplamıştır. Ülkemiz örgüte 16 Nisan 2004'te üye olmuştur. Dünya çapındaki koruma süreç ve uygulamaları ile bu alanların sayıları ve büyüklükleri devamlı artmıştır (Kervankıran ve Eryılmaz, 2014, s.s 85-86).

Ulusal ve uluslararası boyutta kamuoyu, bilinç oluşturulmasında ve çevre tahribatını engellemede, korumada kendine bu konuları amaç edinen önde gelen sivil toplum kuruluşlarından bir tanesi de Greenpeace'tir. Doğal hayatı korunmak amacıyla yaptığı eylemlerle adını duymaya alıştığımız Greenpeace, yoğun ve yerinde faaliyetleri ile destekçi sayısını çoğaltmış ve bu konuda en bilinen ve söz edilen çevreci guruplardan biri olmuştur (Arslan, 2011, s. 248).

2.3.2. Türkiye'de koruma ve milli park çalışmaları

1955 senesinde 40 üye ile oluşturulan Türkiye Tabiatını Koruma Derneği, 1963 senesinden bu yana IUCN (Uluslararası Doğa Koruma Birliği) ile birlikte çalışılmaktadır. Dernek; temel olarak ülkemizin bütün doğal kaynaklarının, ekolojik süreç, döngülerinin ve biyolojik çeşitliliklerinin ekosistem bütünlüğü dahilinde sürdürülebilir ve kalkınma amaçlı olarak korunmasını hedefler. Şehirlerdeki, çevre ve kalite sorunlarında halkı bilinçlendirmek, şehir doğasını korumak ve kullanmak amacıyla, seminer, panel, eğitim, gibi aktiviteler yaparak geziler düzenler. Bu bağlamda tüm bireylerin bilinçlenmesi, eğitim alması, ilgili yayınlara, meslek ile ilgili kurslara, eğitim ve ARGE merkezlerinin hizmetlerine ulaşması ile ilgili çalışmalar yapar. Girişimcilik ve istihdam ile ilgili faaliyetler yürütür. Çevreye dost tarımsal çalışmalar, ıslah uygulamaları ve çevre etiketleri ile kırsal kalkınmanın gerçekleşmesi için etkinliklerde bulunur. İnsan, hayvan ve çevreye ilişkin şiddetin engellenmesi amacıyla projeler, faaliyetler yürütür. Ülkemizi etkileyen her türlü çevre kirliliğinin yaşam alanları bakımından önlenmesi hedefine yönelik olarak faaliyet gösterir. Derneğin 18-25 yaşları arasındaki gençlerden oluşan gençlik komisyonu doğanın korunması ve çevre kirliliğinin engellenmesi çalışmalarını gönüllü katılımı ile yürütmek hedefiyle kurulmuştur (Deniz ve Kılıçaslan, 2018, s.s. 419-420).

2.3.3. Milli parklar ve kullanımları

İnsanları kentsel yaşamlarından ayıran hem ruhen hem de bedenen dinlenme, ferahlama sağlayan rekreatif etkinliklerin yapıldığı doğal alanlardır. Yapılan çalışmalar sonucunda stresten uzaklaşmak, rahatlamak, dinlenmek, arınmak, şehirden uzaklaşmak, doğada olmak ve vakit geçirmek gibi amaçların en başta gelen mekânı olarak milli parklar gösterilmektedir. Bunun yanında eğitim seviyesinin, yaşın, çocuk sahibi olmanın, gelir seviyesinin, kentte yaşama süresinin, medeni durumun, milli parklara yapılan ziyaret sıklığı ve bunun gibi değişkenlerin bireylerin milli park ziyaretlerini etkilediği bulunmuştur (Yıldız ve Özçelik, 2018, s.s. 135-143).

2.3.4. Tabiat parkları

Bitki çeşitliliği ve yaban hayatının özelliklerinin manzara bütünlüğü içerisinde olduğu bireylerin dinlenmesine ve eğlenmesine uygun doğa parçaları olarak tanımlanır.

Korunan alanlar, günlük yaşamın ev ve iş yerlerinde rutin bir şekilde sürdürüldüğü bu günlerde, doğada vakit geçirmeyi özleyen insanlar tarafından talep edilen önemli rekreatif bölgelerdir. Korunan alanlar, içerdikleri rekreatif faaliyetlere katılım imkânlarının geniş, bol ve çeşitli olması ayrıca yeşil alanların cazibesi dolayısıyla davetkâr alanlardır (Polat ve Polat, 2016, s.s. 86-115).

2.3.4.1. Tabiat koruma alanları

Tabiat koruma alanlarından sadece bilimsel faaliyetler ve eğitim amacıyla yararlanılmaktadır (Bekdemir ve Sezer, 2015, s. 48).

2.3.4.2. Tabiat anıtı

Tabiat Anıtı: Doğanın veya doğa hadiselerinin ortaya çıkardığı özelliklere ve bilimsel niteliklere sahip ve milli park esasları içerisinde korunan tabiat parçalarıdır (Url – 7).

2.3.5. Türkiye’de korunan alanlar ve milli parkların sorunları

Türkiye’de doğa koruma pratiğinde bu tür yerlerin bireylerden uzak, izole bir tarzda korunma çabaları gerçekte korumanın amacına ulaşmasına mâni olmaktadır. Bu durum kişilerin yaşadığı, anlamlandırdığı ve mazilerinde hatırladıkları doğal kaynaklardan da yabancılaşmasına neden olmakta. Buna karşın katı ve yasakçı korunan alanlar tarzından uzaklaşp bireylerinde fikir beyan ettiği yönetim tarzının göz önüne alındığı çalışmalara ihtiyaç vardır (Kılıç ve Kervankıran, 2019, s. 31). Milli Parktaki en temel problemlerden bir tanesi alt yapıdır. Bu alanlardaki en önemli çevresel sorunu konutlardan kaynaklanan kanalizasyondur. Toprak erozyonu Milli parkın bitki örtüsü bulunmayan eğimli kısımlarında görülmektedir ve bu bölgelerde çığ sorunu yaşanmaktadır. Bazı parkların içinden trafik gürültüsüne, kirliliğe neden olan karayolları geçmektedir (Ayan, Ötürk ve Yiğit, 2009, s.s. 70-71).

2.3.5.1. Yasal sorunlar

Milli parklarımız şu an yürürlükte olan 2873 Sayılı Milli Parklar Yasası kapsamında idare edilmektedir. Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğüne tahsis edilmiştir bununla birlikte bu alanlarda bulunan ormanlar iş ve işleyişle ilgili Orman Genel Müdürlüğüne bağlıdır. 6831 sayılı Orman kanunumuzun 6. Maddesinde Devlet ormanlarına ve Devlet ormanı sayılan alanlara ilişkin her çeşit işler Orman Genel Müdürlüğü tarafından yapılır ve yaptırılır. ...” şeklinde bir hüküm bulunmaktadır. Bu bağlamda iki kurumun arasında etkin bir eşgüdüm olmasının sağlanması zorunluluğu açıktır (Url – 6).

2.3.5.2. Ekonomik sorunlar

Milli parklara gelen kişilerin bölgede yaşamını devam ettiren yerel halka ekonomik olarak bir gelir katkısı yoktur. Ancak milli parkların sürdürülebilir bir şekilde hayatlarına devam edebilmesi bakımından yerel halkın istek ve talepleri dikkate alınmalı ve onlara ekonomik olarak katkı sağlayabilecek şekilde planlamalar yapılmalıdır (Kervankıran ve Eryılmaz, 2014, s. 103).

2.3.5.3. Eğitsel sorunlar

Gelişmiş memleketlerde korunması gerektiğine inanılan doğal bölge, ortam, tür ve habitatların doğal şekilleriyle korunmasının büyük uğraşlarla desteklendiği ve bu bağlamda halkın tüm seviyelerinin bilgilendirildiği ve eğitildiği aşikârdır. Ancak ülkemizde koruma kültürü seviyesi bir hayli düşüktür. Bilgisizlik bilinçsizliği körüklerken bilinçsizlik kötü bir şekilde koruma huyunu güçlendirmiştir (Demirel, 1997, s.s. 1-304).

Halk ve yerel yöneticiler ve toplumun tüm katmalarının çoğunluğu da dâhil doğa koruma bilgisine ilişkin başlıklarda yeterince bilgi ve duyarlılık seviyelerinin olmadığı ya da seviyelerin düşük olduğu görülmektedir. Sadece okullarımızda verilen eğitimi ile bile hatta sınırlandırılmayacağı düşünülen doğa koruma ve çevre eğitimi hâlbuki okullarda bile yeterli oranda verilememektedir (Öztürk, 2005, s.s. 138-148).

2.4. Rekreasyon

2.4.1. Rekreasyonun tanımı ve özellikleri

Rekreasyon yeniden yaratılma, yenilenme ve veya yeniden yapılanma manalarına gelen latince *recreatio* sözcüğünden üretilmiştir. Türkçe manası temel olarak bireylerin boş zamanlarını değerlendirmeleri olarak da kullanılmaktadır. Bu anlamı ile, kişilerin ya da toplumun çeşitli gruplarının boş zamanlarında isteyerek dahil oldukları dinlendikleri ve eğlendikleri faaliyetler anlamına gelmektedir (Ozankaya, 1980, s. 27).

Rekreasyonun genel yaklaşımı olan yeniden yaratma anlayışına göre rekreasyon, bireyleri yapmak zorunda oldukları iş ve faaliyetlerden sonra gönüllü olarak katılımları ile onları yenileyen, dinlendiren faaliyetlerdir (Karaküçük, 1995, s. 45).

Turizm bilimi yönünden hoş zaman değerlendirme ve rekreasyonu, sözlük manasından daha geniş bir şekilde tanımlamak doğru olacaktır bu noktadan hareketle rekreasyon, çeşitli sözcüklerle tanımlanabilir.

- Rekreasyon; Bireylerin, kısıtlı yaşam zamanlarının zorunlu kısımları dışında bölümlerinde (boş zaman)., gönüllü katılım ve doyum sağladıkları etkinliklerdir.

- Rekreasyon; Bireylerin, boş zamanlarını değerlendirmek amacıyla gönüllü olarak dahil oldukları ve tatmin sağladıkları aktivitelerdir.
- Rekreasyon; Doyum sağlayan boş zaman değerlendirme etkinliklerine denir.

Yukarıda yapılan tanımlardan da anlaşılacağı gibi rekreasyon; boş zamanlarda yapılan ve maddi gelir kazanma amacı olmayan, gönüllü katılımı sağlamayı gerektiren ve doyum sağlayan etkinliklerdir. Turistik rekreasyon, sportif rekreasyon, sosyal rekreasyon, yaratıcı bir şekilde boş zaman değerlendirmesine yöneliktir. Örneğin olarak turistik seyahat, spor, piknik, arkadaş veya akraba görüşmeleri, kitap okuma veya televizyon seyretme vb (Hazar, 2003, s. 21).

Rekreasyon, zamanın planlanarak ve programlı bir şekilde iyi kullanılması neticesinde ortaya çıkan ve kullanılan zamanın bir bölümü olan boş zamanın, kişinin özgür olarak seçtiği faaliyetlerde kullanılmasıdır. İyi planlamayan, kullanılmayan ve fonksiyonel olmayan zaman kullanımlarında belki de ortaya rekreasyon aktivitelerinde kullanılabilecek herhangi bir zaman dilimi ortaya çıkmayacaktır. Bu bağlamda zamanın planlı ve programlı kullanımı ve doğru değerlendirme anlayışı rekreasyonel katılım için önemlidir (Karaküçük ve Akgül, 2016, s. 43).

Rekrasyon kavramının tanımlanmasına yönelik çalışmalar araştırıldığında genel anlamda iki farklı konu ortaya çıktığı anlaşılmaktadır. Birinci kısımdakiler rekreasyon ile oyun mefhumlarını birbirleri ile aynı görmektedirler. İkinci kısımdakiler ise bu iki kavramın birbiriyle aynı kavramlar olmadıklarını ve rekreasyonun yetişkinler için bir faaliyet olduğunu ve oyunun ise bir çocuk faaliyeti olduğunu savunmaktadır. Geleneksel anlamda ifade edildiğinde rekreasyon kişinin yeniden yaratılması veya restore edilmesi sürecidir. Daha çok kesin sınırlar koyarak rekreasyonu anlatan tarihsel yaklaşım açısına göre ise rekreasyon bireyin iş için toparlayan aktivitelerdir. Günümüzde yapılan tanımlara baktığımızda ise iş ve rekreatif faaliyetler arasında bu kadar net bir ayrım yapılmasının güçlüğü ortadadır (Karaküçük ve Gürbüz, 2007, s. 30).

Boş zaman olgusu, insanlığın dünyada var oluşundan günümüze kadar git gide artan bir önem sahiptir. Özellikle 19'uncu yüzyıl ile hız kazanan sanayi devrimiyle birlikte köyler ve kasabalarda yaşayan ve yalnızca tarımsal üretim içerisinde olan köylü sınıfı daha fazla gelir kazanmak ve daha ferah bir hayat sürmek amacıyla sanayileşmenin gerçekleştiği mahreçlere göç etmişlerdir. Ardından devam eden süreç içerisinde kentlileşme

hareketinin başlaması ve insanların şehirlerde beton binalar arasında hayatını sürdürmesi, onların iş yaşamları dışında kendilerine hem bedenen hem de ruhen dinginlik sağlayacak etkinlikler aramaya yönelmiştir. Bu kapsamda çalışma yaşamlarından geriye kalan zamanların değerlendirilmesi işçi ve kentli sınıfında olanlar için bir ihtiyaç hali almıştır. Bu bağlamda var olan zamanın hangi şekilde kullanılacağı şeklindeki teoriler konusunda tartışmalar gelişmiştir. Sosyal olarak ekonomik açıdan kültürel ve teknolojik gelişmelerle beraber rekreasyon faaliyetlerine olan talep ve bu alandaki farklılık önemli bir ilke olmuş ve eğlence, öğrenim, dinlenme, yetenek artırma, sosyalite, alışveriş, spor ve tedavi gibi amaçlara da ihtimam gösteren rekreatif uygulamalar ortaya çıkmıştır.

Rekreasyon; İnsanların doğal yapısına uygun ve yapmaktan zevk alacağı bir faaliyeti seçmesi ve sıradan rutini tekrarlayan hayatını bir kenara bırakarak bu zorunlu durumlardan farklı olarak zihinsel ve fiziksel dinlenmeyi sağlayarak sosyalleşmesi ve sosyal hayat dahilinde yer almasıdır (Gül ve diğ. 2014 s.s. 10-11).

2.4.2. Kentsel alanlarda rekreasyon

Şehirler; kırsal yerlerden sosyo-ekonomik, kültürel, yönetimi ve yoğun nüfusları ile ayırt edilen; genelde tarım dışı üretim yapılan, teknolojik sınıflandırmaları bakımından heterojenlik, büyüme ve bütünleşme seviyesine varmış olan; toplumsal ilişkilerin ikincil, toplumsal farklılaşmanın, uzmanlaşmanın ve hareketliliğin geniş olduğu, doğurganlık rakamlarının kırsaldan düşük olduğu, yaygın çekirdek aile ve cemiyyet tarzı ilişkilerin var bulunduğu, yaygın eğitim ve öğretim faaliyetlerinin uygulandığı yerleşim bölgeleridir (Hazar, 2014, s. 67).

Kişilerin yaşadıkları şehirlerin sınırları içerisinde, doğada olmadan, kente içi rekreasyonel açık ya da kapalı alanların kullanılması sonucunda gerçekleştirilen boş zaman değerli bir şekilde kullanma faaliyetleridir. Bu kapsamda gerçekleştirilen faaliyetler genellikle bireylerin kısa süreli boş zamanlarında ve kolaylıkla ulaşabilecekleri faaliyetleri olarak da tanımlanmaktadır (Gül ve diğ. 2014, s. 24).

Günümüzde nüfusun %70'i kentlerde, %30'u kırsal yerlerde yaşamaktadır. Kırsal yerlerin kentsel yerlere dönüşümü ve kırsaldan kentsele yönelimi devam ettiği bir süreç ise halen devam etmektedir.

Kişinin boş zaman davranışlarını şehir platformunun oluşturduğu sosyal ve fiziki ortam yakından etkilemekte ve zenginleştirmektedir. Boş zaman öncelikle sanayileşme kentleşmenin ortaya çıkardığı bir değerdir. Eğitim düzeyi ve mesleki statüsü yükselen ekonomik durumu iyileşen kentli bireyler için daha çok ihtiyaç olarak görülmektedir. Bu ihtiyacın şiddeti de giderek artmaktadır. Türkiye’de son yıllarda hız yaşandığı söylenebilen kentsel dönüşüm planlamaları içerisinde, kent insanı için geçen her gün önemini arttırmakta olan “boş zaman olgusu” yer edilmeye başlamıştır. Kentli birey için bir zorunlu ihtiyaç halinde dönüşen ve özellikle bir kent hastalığı olan stres ve hareketsizliği yenecek rekreasyonel faaliyetlere katılma isteği çağdaş kent planlamacılarını harekete geçirmektedir. Kentler, sadece bireylerin ekonomik yaşamlarına ve çalışma koşullarına ortam yaratmakla birlikte aynı zamanda fertlerin rekreasyonel taleplerini karşılayacak düzeltici ve yönlendirici rollerde üstlenirler. Kentler bu rollerine (fonksiyonlarını) yerine getirirken boş zaman hizmetlerinin niceliği ve niteliğinde önemli çeşitlilik arz eder (Karaküçük ve Gürbüz, 2007, s.s. 98-99).

2.4.3. Kırsal alanlarda rekreasyon

Doğal bakir sahalarda alternatif turizm türlerini uygulamak Türkiye’de 1990 lı yıllardan itibari ile değerli bir eğilim olarak meydana çıkmıştır. Ülkemizde rekreasyon veya turizm amacıyla kullanılabilir doğal ve kültürel kaynaklar (kırsal sahalarda, ormanlar, dağlar, yaylar, nehir-dere ve sulak alanlar, fauna, flora, iklim değerleri, arkeolojik-sitler alanlar, vb) yönünden oldukça çeşitliliğe sahip olması bu eğilimi zaman içinde güçlendirmiştir. Bu bağlamda, uygulamaların gerçekleştirilebileceği en iyi sahalarda seçimi kaynakların doğru kullanılması bakımından üst düzey öneme sahiptir. Böylelikle doğal nitelikleri büyük oranda korunmuş kırsal sahalarda yapılabilecek çeşitli dış mekân rekreatif ve turistik etkinlikler için en doğru alanların belirlenebilmesi çok önem arz etmektedir (Topay ve Memlük, 2011, s.142).

Kentsel rekreatif etkinliklerden ziyade bireylerin zihinsel bakımdan rahatlamak için yaşadıkları mekanlardan uzaklaşmak için daha fazla talep edilen rekreatif faaliyetlerdir. Kırsal rekreatif etkinlikler bireylerin kısa ve uzun süren boş zamanlarında ağırlıklı olarak yaşadıkları şehrin dışına çıkmak sureti ile gerçekleştirdikleri uygulamalardan oluşmaktadır.

Kırsal rekreatif faaliyetler şehir yerleşimleri göz önüne alınarak, şehir dışında doğal bir cazibe merkezine gidilerek, o bölgede kalınan süreye göre günlük, hafta sonu ve da daha fazla devam eden faaliyetlerde uygulanan sportif, tatil, sağlık vb. hedefler güden etkinliklerdir.

Tablo 2.1: Açık alan rekreatif etkinliklerde mekân, kaynak ve etkinliğin ilişkisi (gül ve diğ. 2014, s.s. 25-27).

MEKÂN TÜRÜ	AÇIK ALAN KAYNAK TÜRÜ	ETKİNLİKLER	
AÇIKALAN	KIRSAL	KAYNAK MERKEZLİ REKREASYON ETKİNLİĞİ (Milli Parklar, Tabiat Koruma Alanları, Ormanlar, Irmak, vb. Vadileri ve Valfi Alanlarda Yapılan Etkinlikler).	Balık Tutmak Yürüyüş Kamp Yapma Dağ Bisikleti Tırmanış
	KENTSEL	KULLANICI MERKEZLİ REKREASYON ETKİNLİĞİ (Kamu Kurum ve Kuruluşları tarafından oluşturulan rekreatif alanlarda yapılan etkinlikler).	Su Kayağı Kayık ile Gezi Yelkencilik Kanoing Piknik Yüzme Bisiklet Binicilik Okçuluk Hayvanat Bahçesi Konser
	KIRSAL	ARACI MERKEZLİ REKREASYON ETKİNLİĞİ (Tabiat Koruma Alanları, Ormanlar, Irmak vb. Vadi Alanlarda Yapılan Etkinlikler).	Su kayağı Kayık ile Gezi Yelkencilik Hayvan Gözlemi Safari Kanoing Piknik Yüzme Bisiklet Binicilik Okçuluk Konser

2.5. Rekreasyon çeşitleri

Rekreasyonun çeşitlendirilmesinde temel prensip, genelde, bireylerin rekreatif faaliyetlere katılımına sebep olan amaçlar, talepler ve hazlardır. Bunlara ilaveten, değişik ölçütlere göre de ayrı gruplandırılmalar yapılabilir. Bu bağlamda rekreasyon, aktivite ve organizasyon düzenleyenler ve bu organizasyonlara katılanlar tarafından da çeşiti şekillerde tanımlanmaktadır (Karaküçük ve Akgül, 2016, s. 60).

Bu çerçevede amaçlarına göre ve çeşitli kriterlere göre olmak üzere rekreasyonu iki gruba ayırabiliriz.

Amaçlarına göre rekreasyon ise şu şekilde sınıflandırılır:

- a) Terapik rekreasyon: Özel grupların yararlanması amacıyla kamu ve özel kuruluşlarınca hazırlanan faaliyetlerdir. Farklı sportif aktiviteler, egzersizler ile engelli bireyler için tasarlanan el sanatları ile ilgili faaliyetler bu grupta yer alır (Karaküçük ve Gürbüz, 2007).
- b) Kültürel amaçla yapılan rekreasyonel etkinlikler: Kişilerin boş zamanlarını değerlendirmek amacıyla seçtikleri rekreatif etkinliklerin tipolojik olarak, kendi öz benliğini bulduğu kültürel değerleri ya da yabancı olduğu kültürel değerleri tanımak üzere gerçekleştirdiği her türlü kültürel içerikli rekreatif etkinliklerdir (Gül ve diğ. 2014, s.39).
- c) Toplumsal amaç güden rekreasyonel faaliyetler: Kişilerin toplumsal ilişkilerini kurmaları ve geliştirmeleri için yapılan boş zamanları değerlendirme faaliyetleridir.
- d) Sportif rekreatif faaliyetler: Etken şekilde spor yaparak ya da edilgen şekliyle tribünlerde oturan taraftar, televizyon başında seyirci olarak ya da farklı şekillerde boş zaman spor faaliyetlerine katılımdır (Karaküçük ve Akgül, 2016, s.s. 61-62).
- e) Turizm amacıyla yapılan rekreatif faaliyetler: Günümüzde turizm faaliyeti, üzerinde en çok durulan insan davranışlarından biridir. Turizm alanı içerisinde gelişen konaklama işletmeleri ve rekreatif faaliyetler turizm gelirleri açısından bakıldığında fazladır ve turizm olgusu dâhilinde önemli bir yeri işgal eder. Rekreasyon ve turizm diğer hizmetlerin katkısı ile gerçekleştiği için hizmet endüstrisi olarak tanımlanmaktadır. Kamuoyunda turizmin bacasız sanayi olarak hem bu benzerlik de hem de ekonomik gelir bakımından sanayiye eşdeğer olması ile ilgilidir (Köktaş, 2004, s. 34).
- f) Sanatsal amaçlı rekreatif etkinlikler: Katılımcıların boş vakitlerini değerlendirmek için başvurduğu sanatsal nitelikler rekreatif faaliyetler neler olduğunu ortaya koymak üzere sanatın bütün duyu organlarına değinen tüm branşlarının neler olduğu söylenmeli ve incelenmelidir. Buradan yola çıkarak genel bir tanımlama verilirse; insanların kendilerini anlatma yollarından bir tanesi olan sanat, doğada ham olarak bulunan her bir olguya biçim, estetik, güzellik, taklit ve oyun edilmesi yoluyla hayal edilenden gerçeğe dönüştürülmesidir (Gül ve diğ. 2014, s. 44).

Farklı ölçütlere göre rekreasyonun sınıflandırılması

- a) Yaşa göre: Farklı yaş topluluklarının kendilerine has özelliklerine göre seçtikleri rekreatif uygulamalardır (Karaküçük ve Akgül, 2016, s. 61).
- b) Faaliyete katılanların sayısına göre: Bireylerin katılım sayısına göre rekreasyon çeşitleri iki gruba ayrılır. Bireysel rekreasyon; bireylerin tek başlarına uyguladıkları boş zamanı verimli bir şekilde değerlendirdikleri faaliyetlerdir. Örnek olarak konutta yalnız müzik dinlemek. Grup rekreasyonu; katılımcıların grup halinde dâhil oldukları boş zaman değerlendirme uygulamalarıdır. Örnek olarak futbol oynama, tebrik yemeğine katılma vb (Hazar, 2003, s. 24).
- c) Dinlenme amacıyla yapılan rekreatif faaliyetler: Boş zamanlarda büsbütün dinlenmek, sözcük kıyası beden ve ruhen sağlıklı kalmak ya da bu sağlığın korunması amacıyla gerçekleştirilen faaliyetlerdir (Karaküçük, 1995, s. 61).
- d) Yapıldığı yere göre: Açık veya kapalı yerlerde gerçekleştirilen faaliyetleri içermektedir. Genel olarak açık ortamlarda yapılan bütün rekreatif uygulamaları içerir ve rekreasyon tipinin temel fonksiyonlarını ormanlar ve dağlık kırsal alanlar oluşturmaktadır. Bireylerin şehir hayatında, kapalı mekânlardaki ruhi sorunları, sıkıntıları ve streslerini geçiştirmek, rahatlamak ve özgürlük duygusu yaşamak için seçtikleri mekanlardaki aktiviteler yolu ile fiziksel ve zihinsel ihtiyacını gidermesidir.
- e) Sosyolojik içeriğe göre: Geleneksel olarak ya da lüks yaşam süren bireylerin veya kitlelerin güdülenmesi sonucu katıldıkları uygulamalardır (Karaküçük ve Akgül, 2016, s. 62).

Yapılan araştırmalar görmektedir ki Rekreasyon, kişilerin yaşam standartlarını yükselten çok geniş alanda etkinlikler yürüten bir yelpazesidir. Rekreatif sportif etkinliklere katılarak katılımcılar başarıyı, eğlenmeyi, paylaşmayı, farklı heyecanlar tadarak; daha üretken bir yaşam sürmeyi özgüvenli ve özsaygılı bireyler olmayı öğrenir. Bu bağlamda Rekreasyon, kişilerin istek, beklenti ve taleplerini karşılamak için kullandığı bir araçtır. Rekreasyonun temel olarak bireylerin ihtiyaçlarını serbest zamanları içerisinde karşılayabilmelidir. Katılımcıların ihtiyaçları karşılanırken, genel gelişimlerine de katkıda bulunulur. Rekreasyon aktivitelerinden elde edilen faydalar toplamda katılımcının özsaygı ve özgüvenini de arttırmaya yardımcı olur. Rekreasyon bu şekliyle, benlik oluşumları ve psikolojik gelişimleri etkilidir. Rekreasyon aktivitelerinde

bulunmada temel amaçlar sağlıklı ve mutlu olmaktır. Bunun yanında hareketli bireylerin daha atik ve ahenkli olmalarının yanında 6zgüvenli ve 6zsaygularının ise yüksek olması beklenir ve bu toplumlarda yaşayan bireylerin sağlıklı ve mutlu oldukları kadar üretken oldukları da hatırlanmalıdır (Amman, Aykora ve Kılıç, 2010).

Rekreatif aktiviteler, kapalı-açık yerlerde, parklarda ve ormanlık alanlarda, sağlıkla ilgili tesislerde, tatil destinasyonların da, kuruluşlarda çalışanlar için, eğitim ve 6đretimde, yetişkin ve yaşlı bireyler, iş yerlerinde verimliliğin arttırılması amacının güdüldüğu yerlerde velhasıl toplumdaki bütün bireyler için hazırlanmaktadır. Rekreatif aktiviteler, fertlerin serbest zamanlarında gönüllü olarak dâhil oldukları tatmin edici, yaratıcılığı geliştiren ve birçok faydası olan faaliyetlerdir. Organize edilen rekreasyon, etkinliklerine gönüllü katılmakla bireysel, sosyal tatmin ve yarar elde ederiz. Bu uygulamalar en geniş olarak sportif rekreasyon etkinlikleri ile sağlanmaktadır. Sportif rekreasyon genel anlamda sportif branşları, fiziksel egzersizleri veya çeşitli rekreatif temelli uygulamaları içermektedir (Okuyuncu, 2006).

Rekreatif etkinliklere katılmak suretiyle katılımcılar fiziksel, zihinsel canlanma, yaşamsal olarak dinlenme, eğlenme, neşelenme ve haz duyarlar (şahbaz ve Altınay, 2015). Rekreasyon, değişik rekreatif uygulamalar yönüyle sınıflandırılır. Bu sınıflandırmayı şu şekilde yapabiliriz: uygulamalara katılım şekline göre, bireylerin mekân tercihlerine göre, sayıya göre, yaşa göre, uygulamaların kültürel değerlerine göre, bireylerin milliyetlerine göre, bireylerin zaman seçimine göre, fonksiyonel açıdan ve A-Tipik davranışlar olarak (Sevil ve diğ. 2012) bu sınıflandırmalar yapılırken belirleyici olan, katılımcıların katılım amaçları, istekleri ve hazlardır. Rekreatif faaliyetler bu ana yaklaşımın dışında mekâna göre, amaca göre, işlevine göre vb. şekilde belirleyici özelliklerine göre de yapılabilir (şahbaz ve Altınay, 2015 s. 126).

Son alışmalar, rekreasyon aktivitelerinin oldukça önemli bireysel ihtiyaç ve güdüleri karşılayan etkinlikler olduklarını göstermektedir (Url -12). Rekreasyon, günümüzdeki şehir ve çalışma ortamlarının negatif sonuçlarını bertaraf etmesi ve bireylere yaptığı olumlu özellikleri ile bir ihtiyaç haline gelmiştir (şahbaz ve Altınay, 2015, s.155). Rekreatif faaliyetler, kişileri hayatlarındaki çoğu sorundan ve sıkıntıdan kurtarır. Bireylerin, ilişkilerini ve sosyo-kültürel uyumlarını geliştirir ve olumlu açıdan etkiler

(Tütüncü ve Aydın, 2014, s. 118). Bu sebeple, rekreatif faaliyetler bu projeksiyonda programlanmalıdır (Kozak ve Geyik, 2013, s.3).

2.6. Milli parkların bir rekreatif faaliyet yeri olarak incelenmesi

Korunan alanlar ve Milli Parklar içerdikleri doğal kaynak değerleri, peyzajları ve güzel manzaraları ile her dönemde rekreatif faaliyetlerin vazgeçilmez mekânlar olmuştur. Çoğu birey Dünya da ve ülkemizde stresinden, kirlilikten ve trafikten kurtulmak ve dinlenmek, dolaşmak, yenilenmek ve bu alanlarda zaman harcamak amacıyla aktivitelerini buralara taşır (Kervankıran ve Eryılmaz, 2014, s.83).

2.6.1. Milli park ve rekreasyon ilişkisi

Hayatımızdaki hızlı değişimler bireylerin rekreatif etkinliklere verdikleri önemi gittikçe arttırmaktadır. Bireylerin gelirinin yükselmesi, sosyal güvencenin artması sonucu bireysel harcamalardaki artış, boş zaman değerlendirme eğilimleri rekreasyonel faaliyetlere bireylerin katılımını pozitif olarak etkilemiştir. Bu durum tüm dünya üzerinde değişik rekreatif faaliyetleri ortaya çıkarmış ve korunan alanlara ilgi artmıştır. Çoğu ülke bu gelişimi fırsat bilerek korunan alanlar ve açık hava rekreasyon faaliyetlerine bütçelerine yönelik ekonomi planlamalar yapmaya başlamışlardır. Fertlerin ruhsal ve bedensel yapıları açısından uygun olmayan ortamlarda yaşaması ve uygun olmayan yaşam koşulları, imkânların ve fert başına düşen kazanç ile zamanın artması, toplulukları, kırsal alanlara yönlendirmiştir. Korunan alanlar korunmasının yanında kullanıma da açık olan ve kaynak değerleri rekreatif uygulamalara imkân veren doğal yerlerdir. Bu alanlar içerisinde koruma ve kullanma ilkelerine uygun olarak birçok faaliyete izin vermektedir. Doğal olarak rekreatif amaçla kullanılan kaynakların çoğu doğadadır ve rekreatif uygulamaların çoğu da doğada yapılmaktadır (Akyüz, Kul, ve Yaşartürk, 2014, s. 881). Açık havada yapılan rekreatif faaliyetlerin en yaygın olarak yürütüldüğü yerler korunan alanlardır. Bu alanlar doğal ve kültürel özelliklerinden farklı olarak değişik rekreatif uygulamalara da imkân verir. Milli park fikri Amerika Birleşik Devletlerin de doğmuştur. Amerika da bu parkların yönetimi 1916 yılında kurulan Milli Park Servisince yapılmaktadır (Şahbaz ve Altınay, 2015, s. 128). Bireylerin Milli Parka geliş amaçları, incelendiğinde dinlenmek için (zihinsel ve fiziksel), keşfetmek için (yeni şeyler

öğrenmek ve görmek, bakış açısını genişletmek)., aktivite yapmak için (sporsal, sanatsal ve bedensel)., sosyalleşmek (grup, arkadaş, aile). ve sağlıklı kalmak için bu alanlara geldikleri görülür (Başar ve Miran, 2010, s.s. 244-245).

2.6.2. Türkiye'deki milli parklarda yapılabilecek bazıları rekreatif aktiviteler

2.6.2.1. Doğa yürüyüşleri

Günümüzde bir akım haline gelen ve doğada yapılan dağ ve doğa geçişleri içeren ve artık bir doğa sporu olan yürüyüşlere genel olarak verilen isimdir. Doğa yürüyüşleri eğlence gezisi değildir, birtakım zorluklar barındırır, konforsuzdur ve sportif bir aktivitelerdir. Doğa Yürüyüşleri tur değildir, tur daha geniş nitelikli bir faaliyettir. Ancak turistik faaliyet olarak doğa yürüyüşü turları düzenlenmektedir. İnsan yaşamı şehirlerin boğuculuğunun ortasında mecburen devam ettirmekte ve her bakımdan artarak kirlenmektedir. Fakat şehirlerde yaşasak da, doğaya olan ilgimiz devam etmektedir. Doğada olmak dinginliğini hissetmek, temizliğin keyfini çıkartmak insanı içten içe ve ruhen şehirden kopartır ve kendi iç dünyasına geri döndürür işte bu yapısı ile doğa yürüyüşleri bireyin doğal kaynakları ve kendisini tanımasını sağlayan, bu kaynakları keşfettiren ve öğreten bir aktivitedir (Şahin, 2010, s. 13). Doğa Yürüyüşlerin de rotası tespiti ve yön bulma araçlarının kullanımı (harita, pusula, GPS) önemlidir. Özellikle yürüyüş uzun sürecekse, kamp, keşif yapılacaksa ve farklı tür arazide yürünecekse bu aktiviteler dikkat, uzmanlık, bilgi ve kondisyon gerektirir (Kızar ve diğ. 2018, s. 13).

2.6.2.2. Kampçılık

Çadır da ya da doğa ile içiçe geçmiş şekilde tasarlanmış basit ancak konaklamak için işlevsel tesisleri kullanarak yaşamı idame ettirmek sureti ile yapılan aktivite çeşididir. Bu aktivitelerde temel amaç, çevreye zarar vermeden, doğal kaynakları en az şekilde kullanarak, doğanın içinde ve en az şekilde zarar vererek onlardan faydalanmaktır. Isınma, beslenme ihtiyaçları doğal şartlarda basit çözümlerle veya kamp malzemeleri kullanarak çözümlenir (Çetinkaya, 2008, s. 89). Kampçılık ülkemizdeki korunan alanlarda, diğer kırsal veya tercih edilen bölgelerde çokça uygulanmaktadır. Kampçılık her ne kadar bilgi gerektirmeyen bir aktivite olarak görülmesi de kampın nereye, nasıl,

ne süre ile kurulacağı ve güvenlik tedbirleri önemlidir (Sel, ığ, heyelan, tař dūřmesi, hayvan geçiş noktaları, yıldırım gibi). (şahbaz ve Altınay, 2015, s. 130).

2.6.2.3. Kaya tırmanışı

Kaya tırmanışı, sporcuların uzun yıllar boyunca bir zirveye ulaşmak amacıyla kullandıkları aşmak zorunda oldukları bir engel ve bir aşama aracı olarak görüldü. Bu nedenden dolayı dağcılığın bir alt branşı olarak değerlendirilmiştir. Günümüzde kaya tırmanışı kişilere güçlüklerle baş etme, yaşama tutunma, macera arama ve gizem peşinde koşma gibi hisleri yaşama isteği tanıyan, rekreatif bir faaliyet olarak da ilgi görmektedir (Albayrak ve ömen, 2018, s. 210).

2.6.2.4. Kanyon geçişleri (Kanyoning).

Kanyon geçişlerini bireylerin ziyareti için düzenlenmiş ve düzenlenmemiş alanlar olarak ikiye ayırmak gerekir. Düzenlenmiş alanlar temel kondisyon ve dikkat dışında bir çaba gerektirmezken doğal olan ve düzenlenmemiş parkurlar üst düzey teknik bilgi gerektiren oldukça meşakkatli, kondisyon ve efora dayalı özellikle de ciddi oranda teknik malzemeye ihtiyaç duyulan etkinliklerdir. Bu aktivite düzenlenmemiş alanlar için ciddi riskler içerir başlıca dikkat irdelenmesi gereken başlıklar şöyle sıralanabilir. Islak ve kaygan zemin, düşen taşlar, sürüklenip sıkışmış kütükler ve kayalar, dev kazanları, çatlaklar ve yarıklar, hipotermidir (Kızar ve diğ. 2018, s. 13).

2.6.2.5. Rafting

Taşıma ulaştırma kökenli bir spor olan rafting Amerika da doğmuştur. Akış hızı yüksek olan akarsularda raft adındaki botlarla yapılan sporudur. Raftingin amacı raftı doğru yönlendirerek ve devrilmeden nehirdeki engellerin güvenle geçilmesidir. Rafting sportif rekreatif olarak takımlar (4-6 kişilik) halinde yapılır. Raftingde nehir zorluk dereceleri 1 6 kategoriye ayrılır. Sportif yarışmalar üç disiplinde yapılır (sprint, slalom ve iniş), (Bektaş ve diğ. 2012, s. 250).

2.6.2.6. Bisiklet

Bisiklet, çok kullanılan bir ulaşım aracı olmakla birlikte bir spor, eğlence aracı ve kültürel faaliyetler açısından kullanılabilen bir araçtır. Dünya tarihimizin son birkaç yüzyılına mührünü vurmuştur. Dünya çapında turizm dalında son gelişmelere bakıldığında, turizm ve bisiklet ikilisinin bağlantısının giderek arttığı ve bu artışın özendirildiği görülmektedir. Bisiklet turizm faaliyetlerinin alt topluluğu olarak bisiklet etkinlikleri çevreye duyarlıdır, yerel katılımı destekler, kültürel geçmişin canlandırılmasında etkili bir çözümdür. Bu bağlamda, kentlerde ve kırsal bölgelerde sürdürülebilir turizmin aktiviteler bakımından etkili bir fırsat olarak önümüze çıkmaktadır (Uğuz ve Özbek, 2018, s.s. 84-102).

2.6.2.7. Kuş gözlemciliği

Kuşları doğal alanlarında izleme ya da tanımlama faaliyetleri olduğu gibi fiziksel faaliyetler içermesi nedeniyle bulunulan sahayı kuşların bakış açısı ile tanımlamayı sağlayan gözleme sporudur (Sert & Arslan, 2019, s. 2105). Kuşları doğal ortamlarında gözlemlemeyi temel alan ve bireysel veya toplu olarak uygulanabilen rekreasyonel faaliyetlere denir. Gözlemler zaman zaman, izlenen türe ve izleyicilerin deneyimine göre çıplak gözle, dürbün yardımı ile veya teleskopla, ara sırada seslerini dinleyerek yapılır (Sevindi, 2013, s. 64).

2.6.2.8. Dağcılık

Dağcılık karda, kayada ve buz belirli teknikleri kullanarak yapılan tırmanış sporudur ve yürüyüşleri ve dağ kayağını da içerir. Alp Dağlarında başladığı için Alpinizm adını almıştır. Avrupa da oldukça popüler bir rekreatif faaliyettir ve bütün gezegende milyonlarca birey tarafından uygulanmaktadır (Somuncu, 2004, s. 1).

Dağcılık zaman içinde araçken amaç olan yani alpinizmin bir parçası iken spor haline gelen birbirlerinden farklı ve bağımsız birçok disiplinden oluşmaktadır. Dağcılık ayrıca eğitimi zor ve uzun süren teknik bir branştır. Amaç güvenli bir şekilde zirveye ulaşmaktır (Özen, Sönmez ve Özen, 2011, s. 104).

2.6.2.9. Foto-Safari

Son yıllarda kişilerin rekreatif açıdan boş zamanlarında alternatif bir faaliyet olarak fotoğraf çekme eylemini gerçekleştirdikleri görülmektedir. Bu fotoğraflar hem sanal platformlarda kişilerin sosyalleşmeleri sağlarken hem de kişilerin kendilerini yenilemelerine olanak tanımaktadır. Fotoğraf sanatı üzerine eğitim alanlar fotoğraf çekme eylemini daha da genişleterek turistik bir eylem haline getirebilmektedir. Aynı zamanda foto safari faaliyetleri de bu tip fotoğrafçıların ilgisini çekmekte ve ilgili destinasyonlara giderek fotoğraf turizmine katılmaktadırlar (Kement, 2019, s. 791).

2.6.2.10. Piknik

Piknik eğlenmek ve dinlenmek için açık alanlarda yapılan günübirlik gezilerdir. Kent merkezlerindeki yeşil alanların azlığı ve bu alanlar üzerindeki olumsuz baskılar, yoğunluk, yaşam temposu, nüfus artışı ve rekreatif kaynakların kısıtlılığı sebebi ile bireyler, açık havaya yönelmektedir. Bu alanlardan en çok tercih edilen yerler ise piknik alanlarıdır. Piknik yerleri uygun bir planlama ile bireylerin bu faaliyetlerden haz almasına katkı sağlar. Güçsüzlerin, yaşlıların, çocukların ve engelli bireylerin bu ortamlarda dinlenmesi, güvenli, ekonomik faaliyetler yapmaları ve sosyalleşmeleri çok önemlidir. Piknik yapılacak yer belirlenirken; bu faaliyetlerin insan konforuna uygun sahalarda olmasına dikkat edilir (Gültekin, Kaya ve Uzun, 2018, s. 163).

2.6.2.11. Flora ve Fauna

Bitki anlamına gelen flora Botanik bilimi açısından ise belirlenmiş bir coğrafik alanda bulunan bitki gruplarına denilir (Kurnaz ve Babür, 2018, s.s. 5-6).

Günümüzde insanların doğaya, doğal bitkilere ve biyolojik çeşitliliğe olan ilgisi eko turizm ya da doğa turizminin alt çeşitlerinden biri olan flora turizmini ya da yakın anlamda kullanılan botanik turizmini gündeme getirmiştir. Flora turizmi, floranın doğaya sunduğu rahatlatıcı etkisi ile beraber, doğayı, bitkileri ve doğal ürünleri anmaya, keşfetmeye incelemeye hatta onların sunduğu şifa olanaklarından faydalanmaya yönelik turizm faaliyetidir (Erken, 2019, s. 93).

Fauna: Belli bir coğrafyada yaşayan hayvan topluluğuna fauna denilmektedir. Türkiye’de birçok hayvan cinsi bulunmaktadır. Ayrıca hayvan türü ve yaşam alanı olarak çok çeşitlilik göstermektedir. Fauna yönünden Avrupa’nın tamamında ortalama 60.000 türü hayvan yetiştiği bilinmektedir. Türkiye’de ise bu oranların 40.000’ler civarında olduğu, başka bir görüşe göre ise Ülkemiz de 60.000-80.000 civarında hayvan çeşidi bulunmaktadır.

2.6.2.12. Balık tutma

İlgili federasyon tarafından belirlenen kurallara bağlı olarak, tutulan balığa herhangi bir zarar vermeden, temel prensipler doğrultusunda sağlıklı ve canlı suya geri atılmasını içeren bireysel balık avı uygulamalarıdır (Sarı ve Ünal, 2014, s.s 27-34).

Ortalama 4 ila 5 gün arasında devam eden turnuvalara katılanlar farklı coğrafyalardan gelen ve gelir düzeyi yüksek olan bireylerdir. Bu aktiviteye katılanların destinasyondan talepleri sınırlıdır. Lüks konaklama, restorana veya herhangi bir eğlenceye gereksinimleri yoktur. Yeni gelişmekte olan uzak kıyıları bakımından bölgenin kalkınmasına katkı sağlar ve potansiyel sağlar. Bu bağlamda turistik açıdan gelişen ve büyüyen alanlar için alternatif turizm bakımından katkı sağlayan ve bio-çeşitliliği koruyan turizm türlerindedir. Ülkemizde uluslararası düzeyde sportif balıkçılık turnuvaları yapılmaktadır (Bezirgân, 2019, s 449).

Balık tutma etkinliği rekreasyonel yönden açık alanda yapılan ve bireylere birlikte hareket etmeyi öğretmesinin yanında sorumluluk, risk almayı ayrıca kendi kabiliyetlerini ve potansiyeli keşfetmeyi, bireysel olarak da tatmini sağlarlar (Tütüncü ve Aydın, 2014, s. 118).

2.6.2.13. Dağ koşusu

Patika koşusu ve yol koşusundan daha farklı bir koşu türüdür. Genelde dağlık alanlarda, çöllerde, tepelik bölgelerde, ormanlık sahalar ve dar geçitlerin bulunduğu engebeli ormanlık arazilerde uygulanır. Kros koşularının mesafelerinin 10 km ye kadar olan ve deniz seviyesinden yüksekliğinin 300 metreden fazla olduğu koşulardır (Url -13).

Vücudumuzu koruyan bir zeminde, temiz oksijen ve tabiatın güzellikleriyle ile beraber koşmak standart antrenmanlardan çok daha kaliteli bir deneyim sunar.

Dağ koşusu yaparken normalde koştuğunuzdan biraz daha yavaş koşmanıza normal karşılanır. Dağ koşusuna yeni başlayanlar, normalde koşu performanslarına oranla %20 daha yavaş koşmaları normaldir (Url -14).

Dağ koşusu genellikle iki çeşit parkurdan oluşur. Bir tanesi sadece çıkış olan yarışlardır. Başlangıç yeri ile bitiş yeri aynı olmayan noktaldır. Bir diğer yarış tipi engebeli parkurdan oluşur. Başlangıç-bitiş aynı noktadadır. Dönüştü bir yapısı vardır. Çıkışlar ve inişler ikişer kilometreden oluşur. Bir tur 4 kilometre sürer. Avrupa Şampiyonaları ve Dünya Şampiyonaları benzeri büyük yarışlarda yolların yüzde 20'si asfalt olabilir, geri kalanı toprak ve patikadan oluşmalıdır (Url -15).

2.6.2.14. Kano

Kano Kızılderililerin durgun sularda kullandığı hafif ulaşım aracıdır. Ayrıca Avrupa ve Afrika'da da kullanılmıştır. Normalde Kızılderililerle bağdaşmış bir araç olarak bilirse de M.Ö. 8000'lere ait olduğu düşünülen bir kano da Hollanda'da bulunmuştur. Kanolar günümüzde ikiye ayrılır. Kullanım yerine göre üretilen bu tekneler; Eskimolar tarafından kullanılan Kayak (çift palalı kürek) ve Açık Kanada Canoe si (tek palalı kürek) olmak üzere ikiye ayrılmıştır.

İlk kullanım amacı ulaşım olan kanolar 1800'lü senelerden sonra eğlence amacı ile kullanılmaya başlamıştır. Doğa sporları içerisinde en eğlencilerinden birisi olduğu söylenebilir. Kano kullanmak kas gücü yanı sıra zekâ gücüne de dayalıdır. Reflekslerin de gelişmiş olması gereken bu dal da ayrıca iki ya da fazla sayıdaki sporcu tarafından yönlendirilen kanolar uyum yeteneğinin de gelişmesini gerektirmektedir (Url -16).

2.6.2.15. Oryantiring

Ormanlık bir mekânda ya da şehir içindeki bir alanda, önceden koyulmuş hedefleri harita vasıtasıyla en kısa zamanda bulmanın hedeflendiği oryantiring sporu, son zamanlarda ülkemizde de artmaya başlamıştır. Birçok ülkede yaygın bir topluluk sporudur.

Oryantiring, harita vasıtasıyla ile yön bulmayı içeren, süreye karşı yapılan bir spor. Çeşitli arazi koşullarında yapılabilse de çoğu zaman ormanlık yerlerde yapılması tercih edilmektedir. Birçok ülkede federasyonlar halinde toplanılmıştır ve belirli kurallar içinde gerçekleştirilir.

Oryantiringde katılımcılar kendilerine verilen yarışma alanının haritasında gösterilmiş hedeflere sırasıyla ve en kısa zamanda ulaşmaya çalışırlar. Kontrol bölgelerinde turuncu-beyaz bayraklar yer alır. Katılımcılar bayrakların yanlarındaki zımbaları ellerindeki fişe basarlar ve kontrol bölgesine vardıklarını ispatlamış olurlar. Bazı yarışmalarda zımba ve kontrol kartından ziyade elektronik sistemlerde kullanılabilir. Katılımcıların birbirine bakmaması için çoğu zaman belli aralıklarla çıkış verilir. Katılımcılar parkur esnasında karşılaşsalar bile birbirlerini bakmaları yasaktır.

2.6.2.16. Hedikle Yürüyüş

Karlık arazilerde kara batmadan dolayısıyla fazla enerji kaybetmeden yapılan yürüyüş çeşididir (Url -17). Hedikler küçük snowboardlara benzer. Eski model olanlar tenis raketine benzemekle beraber yeni üretilen modeller modern yapıdadır. Buna rağmen yürüyüşler güç ve kış malzemeleri gerektirir (Url -18). Kışın vücudumuz, kar üstünde yürüyüşte bireyleri daha çok yorar, bunun nedeni ise taşınan malzemelerin ağırlığının çoğalması ve soğğun vücudumuzu fazladan zorlamasıdır. Soğuk ortam, ıslaklık ve karın yarattığı zorluklar kışın yapılan doğa yürüyüşlerini en çok etkileyen etmenlerdir. Kışın yapılan yürüyüşler çok daha titiz plânlama ve zamanlama gerektirir, aynı zamanda kayak turu, uzun mesafeli kayak turu ve hedikli kar yürüyüşleri uygulanmaktadır. Hedik yürüyüşlerin amacı kar üzerinde rahatça yürümeyi sağlama ve karda etkinlik yapmaktır. Hedik yürüyüşlerinin kalabalık bir ortamda yapılması pek mümkün olmadığından sayı sınırı bulunmaktadır (Gürsoy, 2015).

BÖLÜM 3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1. Materyal

Bu çalışmada, Bolu Sülüklügöl tabiat parkının doğal kaynak değeri ve parkın açık hava sportif rekreasyon aktiviteleri bakımından potansiyellerinin belirlenmesi hedeflenmiştir. Bolu Sülüklügöl tabiat parkı, Marmara bölgesinde, Bolu ilinde Mudurnu ilçesi sınırları içerisinde Tavşansuyu köyünde bulunan ve tektonik hareketler ile oluşmuş heyelan set gölümüzdür.

3.2. Yöntem

Araştırma, nitel araştırma türünde tasarlanmış bir araştırmadır. Bolu Sülüklügöl Tabiat Parkını oluşturan göl ve çevresindeki 809 hektarlık alan örnek model olarak değerlendirmeye alınmıştır. Sahanın açık hava sportif rekreasyon uygulamaları bakımından potansiyellerinin belirlenmesinde “Güleç 1990 tarafından geliştirilen ve Çalık F. 2006 tarafından modellenen “Tabiat Parklarının Sportif Rekreasyon Potansiyeli Belirleme Ölçeği” kullanılmıştır. Geliştirilen, açık hava rekreasyon alanlarına ait beş ögeye ağırlıklı puan verme ilkesine dayanmaktadır. Bilgiler puanlandıktan sonra basit bir matematiksel işlem sonrası sonuca ulaşabilmektedir. Elde edilen veriler Microsoft Office 2016 Excel Paket Programı ile işlenmiştir. Ayrıca parkta çeşitli zamanlarda toplam 10 gün 3 ayrı noktada kamp kurularak ve 4 kez gününbirlik ziyaret edilerek arazi inceleme gözlem çalışmaları fotoğrafları ile birlikte kayıt altına alınmış, kurum ve kuruluşların bilgi ve belgelerinden faydalanılmıştır.

3.2.1. Yöntem ve değerlendirmeler

Sahanın açık hava sportif rekreatif etkinlikleri açısından potansiyellerinin belirlenmesinde “Güleç (1990) tarafından geliştirilen ve Çalık F (2006) tarafından modellenen “Tabiat Parklarının Sportif Rekreasyon Potansiyeli Belirleme Ölçeği”

kullanılmıştır. Ülkemizin şartlarına uygun olarak geliştirilen ölçek, orman içi rekreasyon alanının açık hava sportif rekreasyon potansiyelinin kolayca hesaplanmasına olanak veren oldukça pratik bir hesaplama şekliyle aşağıdaki formülle ifade edilmektedir.

$$SRD + P + İ + U + OSE = \% RP$$

Yöntemde kullanılan kısaltmaların ağırlıklı puan karşılıkları Tablo 3.1’de verilmiştir. Verilen puanlar, yöntemdeki sembollerin alabileceği en üst puanlar. Bu puanların toplamı en fazla 100 olabilir. Formülde belirtilen değerlerin sonucu yüzdelik olarak bölgenin açık hava sportif rekreatif potansiyelini belirtir.

Tablo 3.1: Formülde bulunan öğeler ve alabilecekleri sayısal değerler

Semboller	Anlamı	Maximum Puan (Öğenin Ağırlık Puanı).
SRD	Sportif Rekreasyon Değeri	35
P	Peyzaj Değeri	25
İ	İklim Değeri	25
U	Ulaşılabilirlik	15
OSE	Olumsuz Etmenler	0 (minimum -10).
%RP	Rekreasyon Potansiyeli	100

3.2.2. SRD (Sportif Rekreasyon Değeri)

Sportif açıdan bir bölgenin var olan orman içi açık hava sportif rekreatif aktivitelere uygunluğunun tespit edilmesidir. Bu bağlamda, bölgenin genel fiziksel özellikleri ve doğal kaynak değerleri dikkate alınarak, bölgede yoğun olarak gerçekleştirilebilecek sportif rekreasyon aktivitelerinin belirlenmesi hedeflenmiştir. Bu uygulamalardan; Doğa Yürüyüşü, Kampçılık, Dağ Bisikleti, Hedikle Yürüyüş, Dağ Koşusu, Orientring ve Rekreatif Kano bölgenin sportif rekreatif potansiyellerinin tespit edilmesi hedeflenerek değerlendirilmiştir. Parkın Sportif Rekreasyon Potansiyeli (alabileceği max puan % 35’lik oranla) Tablo 3.2’de açıklanmıştır.

Tablo 3.2: Açık hava sportif rekreasyon değerinin belirlenmesi

Formüldeki Öge	Öğelerin Özellikleri	Max. Puan	Açıklamalar	
SPORTİF REKREASYON DEĞERİ (SRD)	Doğa Yürüyüşü	5	Yürüyüşe uygun patika vb. Arazi durumu, Su kaynakları, Görsellik, Mesafe	1-5
	Kampçılık	5	Çadır kamp kurabilme imkânı, Su kaynaklarına yakınlık, Güvenlik	1-5
	Dağ Bisikleti	5	Parkur Özellikleri (çamur, toz, taşlık vb.). Yol durumu, Mesafe, Zorluk derecesi vb.	1-5
	Hedikle Yürüyüş	5	Yürüyüşe uygunluk. Arazi yapısı, Su kaynakları, Görsel, U	1-5
	Dağ Koşusu	5	Koşuya uygun yol, patika vb. Arazi şartları, Su kaynakları, Görsel, Mesafe	1-5
	Orienteering	5	Arazi şartları, bitki örtüsü, topografik özellikler, Mesafe	1-5
	Rekreatif kano	5	Çıkış, Mesafe	1-5
Genel Toplam:		35		

3.2.3. P (Peyzaj Değer)

Bir alanın rekreasyon potansiyelinin ortaya çıkartılmasında en önemli kriterlerden biri olan peyzaj özelliklerinin oluşturulması hedeflenmektedir. Peyzaj Değeri (alabileceği max puan %25 lik oranla) Tablo 3.3'te açıklanmıştır ve ikinci sıradadır.

Tablo 3.3: Peyzaj değeri belirlenmesi

Formüldeki Öge	Öğelerin Özellikleri	Max puan	Açıklamalar	
PEYSAJ DEĞERİ (P)	Alanın Büyüklüğü	3	5-10 ha daha büyük	3
			1-5 ha	2
			0.5-1 ha	1
	Bitki Örtüsü	5	Ağaçlık, çalılık, çayırılık	4-5
			Yalnız ağaçlık ve çalılık	3-4
			Çalılık, çayırılık, seyrek ağaçlık	2-3
			Yalnız çalılık ve çayırılık	1-2
	Deniz, Göl, Akarsular	5	Deniz kıyısı	4-5
			Göl kıyısı	3-4
			Akarsu kıyısı	2-3
Yüzeysel Durum	3	Dere kıyısı	1-2	
		Düz alan	3	
		Kayalık veya hafif dağlık	2	
Görsel Kalite	4	Az eğimli, yer yer düzlük	1	
		Panoramik görünüm	3-4	
		Güzel görüş ve vistalar	2-3	
Diğer Özellikler	5	Alanın genel görsel estetik değeri	1-2	
		Örneğin, doğal anıt, çağlayan, mağara, tarihsel ve kültürel değerler, yaban hayvanları, kuşlar vb.	1-5	
Genel Toplam:		25		

3.2.4. İ (İklim Değeri)

İklim özellikleri, açık hava rekreasyonel uygulamaların ortaya konmasında oldukça fazla etki ve öneme sahiptir. İklim Değeri %25 olarak belirlenmiş ve tablo da yerini almıştır (Akten,2003).

İklim özelliklerinin temel unsurlarından olan Sıcaklık oranı, Yağış miktarı, Güneşlilik ve Rüzgar vaziyetleri etkilerine göre muayyen yüklerle iklim değeri içerisinde ağırlıklarını almaları hedeflenmiştir. Bu bakımdan, iklim değerinin alabileceği en yüksek puan aşağıdaki tarzda hesaplanır.

İklim Değeri = Sıcaklık derecesi + Yağış miktarı + Güneşlilik + Rüzgâr miktarı

$$25 = 10 + 8 + 5 + 2$$

Isı değerlerinde baz olarak, yaz mevsimi ayları olan (haziran, temmuz ve ağustos) sıcaklık ortalamaları alınmıştır. 10 puanın üzerinden verilen sıcaklık değerleri Tablo 3.4'te sunulmuştur. Tablo 3.4'teki değerlere göre, yaz aylarındaki sıcaklık ortalaması 25 C nin rekreatif etkinlikler için en uygun sıcaklık olduğu düşünülmüş ve en yüksek puan alan 10 puan ile değerlendirilirken, 16 C ve 34 C 'ler 1 puan ile değerlendirilmiştir.

İklim değerinin rekreasyon faaliyetlerinin üzerindeki etkisinde ikinci baskın öge olan yağıştır. Değerlendirmede alabileceği en çok puan 8 dir. Yağışın rekreatif faaliyetler üzerine olan olumsuz etkilerden dolayı, yaz aylarındaki toplam yağış oranı 50 mm ve daha az olan alanlara en fazla puan olan 8 puan verilmiş ve bölgedeki yağış oranı arttıkça verilen puanlar düşürülmüştür (Akten,2003).

İklim başlığı altında güneşliliğin rekreatif faaliyetler üstündeki etkisi, 5 puanla değerlendirilmiş havanın açık veya kapalı olması yani bulutluluk oranı 0 ila 10 arasında bir skala oluşturulmuştur. 0 puan açık olan havayı, 10 puan ise kapalı havayı, ara değerler ise farklı oranlarda bulutluluk oranını ifade etmektedir. Bu bağlamda, açık hava 5 puanla ifade edilmekte olup, bulutluluğun artması, güneşliliğin azalması puanları düşürmektedir.

Bölgenin rüzgarlılık oranınının az da olsa rekreatif etkinliklere etkili olur. Bu bağlamda yaz aylarının rüzgar ortalaması hızı 1-3 m/sn arası olan bölgeler için 1 puan, ortalama rüzgar hızınının 1 m/sn den az olan alanlar için de 2 puan ile değerlendirilmiştir (Tablo 3.4).

Tablo 3.4: İklim değerleri

Formüldeki Öğe	Öğelerin Özellikleri	Max. Puan	Açıklamalar
İKLİM DEĞERLERİ (İ)	Sıcaklık	10	Yaz ayları (hız, tm, ağ). ort 16-17-18-19-20-21-22-23-24-25 34-33-32-31-30-29-28-27-26-25 Puan: 1-2-3-4-5-6-7-8-9-10
	Güneşlilik	5	Yaz ayları bulutluluk ort. 0-2, 2-4, 4-6, 6-8, 8,9 Puan: 5-4-3-2-1
	Yağış miktarı	8	Yaz ayları (Haz, Tem, Ağu). ort. Mm 50-100-150-200-250-300-350-400 Puan: 8-7-6-5-4-3-2-1
	Rüzgarlılık	2	Yaz ayları ort. Rüzgâr hız 1m/sec 'den az – 1-3 m/sec Puan: 2 -1
Genel Toplam:		25	

3.2.5. U (Ulaşılabilirlik)

Bölgelerin rekreatif potansiyelinin tespitinde diğer bir önemli etken de ulaşılabilirliktir. Ulaşılabilirlik parametresi Tablo 3.5’de % 15 olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 3.5: U (Ulaşılabilirlik)

Formüldeki Öğe	Öğelerin Özellikleri	Max. Puan	Açıklamalar	
ULAŞABİLİRLİK (U)	Bulunulan Bölgenin Turistik Önemi	3	Ege, Akdeniz, Marmara kıyı bandı	3
			Karadeniz kıyı bandı	2
			Önemli karayolu güzergâhları, turizmde öncelikli yöreler	1
	Bulunulan Bölgede en az 100.000 nüfuslu kent olması	4	20 km ‘ye kadar uzaklık	4
			50 km ‘ye kadar uzaklık	3
			100 km ‘ye kadar uzaklık	2
			200 km ‘ye kadar uzaklık	1
	Ulaşım zamanı (yakındaki en az 5000 nüfuslu kentten).	4	Yürüyerek 1 saate kadar	4
Taşıtla ½-1 saat			3	
Taşıtla 1-2 saat			2	
Ulaşım (özel araç ve taksi dışında).	2	Taşıtla 2-3 saat	1	
		Yürüyerek gidebilme veya her an taşıt bulabilme	2	
Ulaşımında diğer kolaylıklar	2	Belirli saatlerde taşıt bulabilme	1	
		Teleferik olması	2	
Genel Toplam:		15	Denizden ulaşabilme	1

3.2.6. OSE (Olumsuz Etmenler)

Bir bölgenin rekreatif potansiyelinin belirlenmesinde, var olan olumsuz etkenler dikkate alınmalıdır. Olumsuz etkenlerin hiç olmaması velhasıl sıfır puan alması realite mümkün değildir. Bu bağlamda (-10) luk bir puanla değerlendirilebilecek olumsuz etkenlerin var olabileceği “Gülezer (1990). tarafından geliştirilen ve Çalık F (2006). tarafından modellenen “Tabiat Parklarının Sportif Rekreasyon Potansiyeli Belirleme Ölçeğinde” öngörülmüştür. Olumsuz etkenlerin değerlendirmesi eksi olarak yapılmakta ve ulaşılan toplam puandan çıkarılmaktadır.

Tablo 3.6: OSE (Olumsuz etkenler)

Formüldeki Öge	Öğelerin Özellikleri	Max. Puan	AÇIKLAMALAR
OLUSMUZ ETKENLER (OSE)	Hava Kirliliği	-3	Kirlilik derecesine göre -1-3
	Güvenli Olmaması	-2	Güvence durumuna göre -1-2
	Su Kirliliği	-1	Deniz, Göl ve Akarsular için -1
	Bakımsızlık	-1	Alanda yeterli alanda bakım yapılmaması -1
	Gürültü	-1	Trafik, kalabalık vb. gürültüler -1
	Diğer Olumsuz Etkenler	-2	Örneğin, taş ve çakıl ocakları, inşaat ve fabrika kalıntıları -1-2
Genel Toplam:		-10	

Bu yöntemin uygulanması sonucunda ortaya çıkacak sonuçlara ait bir değerlendirme modeli tespit edilmiştir. Gülezer Yöntemi (1990) ile araştırma bölgesinin var olan orman içi rekreatif potansiyeli ve açık hava sportif rekreatif potansiyeli, ortak olarak yüzdenin puanlaması şeklinde yapılmıştır (Tablo 3.6).

Tablo 3.7: Orman içi açık hava sportif rekreasyon potansiyeli % değerlendirmesi.

1	Orman içi açık hava sportif rekreasyon potansiyeli çok düşük	%30 dan aşağı
2	Orman içi açık hava sportif rekreasyon potansiyeli düşük	%30 %45 arası
3	Orman içi açık hava sportif rekreasyon potansiyeli orta	%46 %60 arası
4	Orman içi açık hava sportif rekreasyon potansiyeli yüksek	%61 %75 arası
5	Orman içi açık hava sportif rekreasyon potansiyeli çok yüksek	%75 ten yukarı

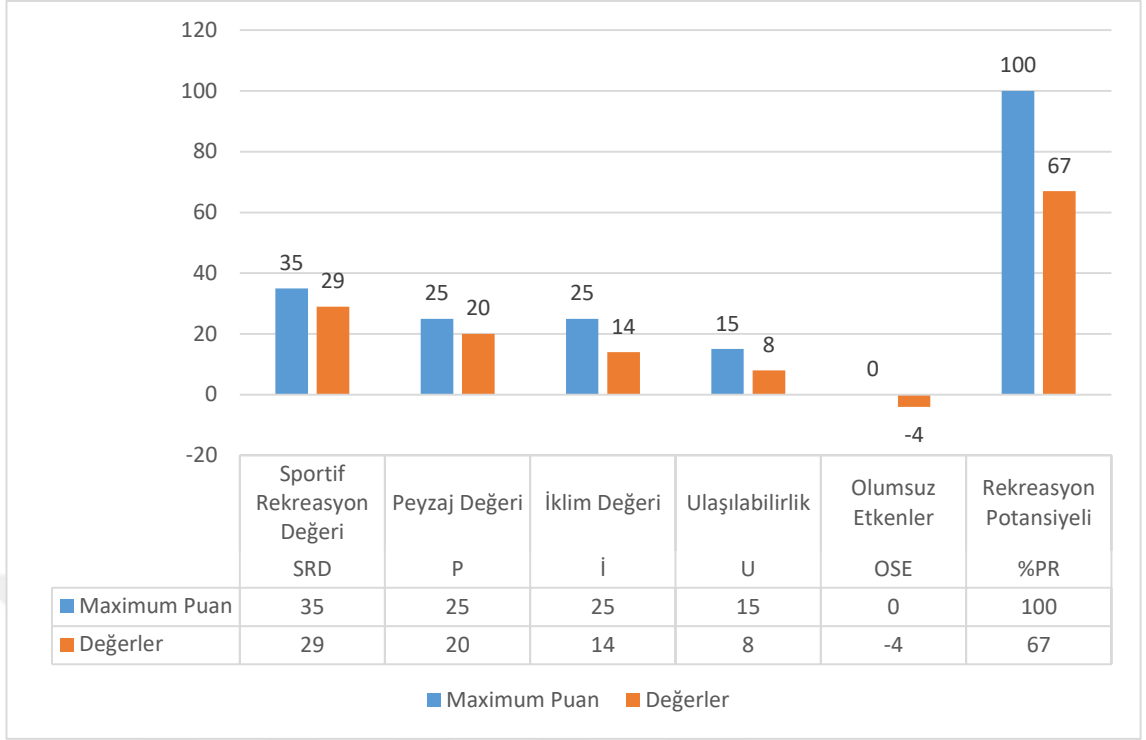
Modellenen yöntemin uygulanması sonucu ulaşılan sonuçların göreceli olması olumsuz bir yanı tarafı olarak ileri sürülebilir. Ancak, Gülezer (1990)'da belirttiği gibi uzman bireyler tarafından yapıldığı için farklı bireylerin ulaştıkları değerler arasındaki farklarda makul seviyelerde kalmıştır (Akten,2003).

BÖLÜM 4. ARAŞTIRMA BULGULARI

Sülüklügöl Tabiat Parkı Marmara Bölgesinin Bolu ilinde Mudurnu ilçe sınırları dâhilindedir. Koordinat sistemi içerisinde ise; 40°31'19.82"K 30°52'28.00"D / 40.5221722°K 30.87444°D boylamları arasında yer almaktadır. Bölge 14.11.2011 tarihinde ve 1399 sayılı olur ile tabiat parkı olarak ilan edilmiştir. (Url-19). Park Bolu ili merkezinden 85 km uzaklıktadır. Park 802,92 ha lık bir bölgeye sahiptir. Tabiat Parkı'nın güney kısmında Bulanık, Kozcağız ve Çatacık Köyleri, doğusunda Esenkaya köyü, kuzeyinde Haydarlar, Akyokuş ve Taşkesti köyleri batısında ise Hanyatak, Hacımahmut köyleri bulunmaktadır. Park bölgesi dâhilinde tarihi, arkeolojik veya herhangi bir kültürel öge bulunmamaktadır.

4.1. Sülüklügöl Tabiat Parkının Orman İçi Açık Hava Sportif Rekreatif Potansiyeli

Sülüklügöl Tabiat Parkının sahip olduğu orman içi sportif rekreatif potansiyelin belirlenmesinde elde edilen veriler toplam yüzde değerleri olarak tablolar şeklinde aşağıda sıralanmıştır (Tablo 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5). Çalışmada, alanın var olan rekreatif yapısının tespitinde, yöntemin değerlendirme ilkelerine göre en uygun özelliklerin ortaya çıkartılması puanlama yöntemi ile yapılmıştır Gülez (1990), tarafından geliştirilen ve Çalık F (2006), tarafından modellenen yöntemle göre değerlendirilen açık hava sportif rekreatif potansiyellerin ortaya çıkartılmasında, SRD değeri (%29) + P değeri (%20) + İ değeri (%14) + U değeri (%8) - OSE değeri (%-4) = toplamda ise %67'lik bir sonuca varılmıştır (Şekil 2.4).

Şekil 2.4: Orman içi açık hava sportif rekreatif potansiyellerinin grafik dağılımı

Açık hava sportif rekreasyon potansiyelinin hesaplanmasında Olumsuz Etkenler (OSE) rakamsal değeri hesaplanan toplam değerden çıkarılarak rekreatif potansiyeli hesaplanmış ($71-4=67$) ve Tablo 3.7’de ki yerine konarak (Orman içi açık hava sportif rekreasyon potansiyeli yüksek %61 %75 arası) potansiyelin yüksek değerde olduğu ortaya çıkarılmıştır.

Sportif Rekreatif Değer (SRD) % 29 puan ile en yüksek değere ulaşmıştır. Buna sonuçlara göre doğal kaynaklarının kullanımı yönünde belirlenen sportif faaliyetlerden Doğa Yürüyüşü, Kampçılık, Dağ Bisikleti, Hedikle Yürüyüş, Dağ koşusu yapılabilecek diğer spor branşlarına ve aktivitelerine oranla araştırmada daha çok anlamlılık oranı ile en uygun branşlar olarak değerlendirilmiştir. Sportif Rekreatif Değer (SRD) hesaplanmasında verilen değerlendirme puanları ölçekteki kriterler doğrultusunda aşağıdaki şekilde verilmiştir (Tablo 4.1).

- Doğa Yürüyüşü: Ölçekteki tüm kriterler sağlandığı için 5 üzerinden 5 (yaz - kış)
- Kampçılık : Ölçekteki tüm kriterler sağlandığı için 5 üzerinden 5 (güvenlikten kasıt doğal kaynaklı olanlardır) (yaz - kış)

- Dağ Bisikleti: İşaretlenmemiş ve güvenli hale getirilmemiş parkurlar ve göl havzasındaki alanın darlığı, kış aylarında uygulama güçlüğü gibi nedenler ile 5 üzerinden 3
- Hedikle Yürüyüş: Ölçekteki tüm kriterler sağlandığı için 5 üzerinden 5 (yaz - kış)
- Dağ Koşusu: Ölçekteki tüm kriterler sağlandığı için 5 üzerinden 5 (yaz – kış aşırı soğuk ve kar yağışı, yüksekliği müsait olduğu sürece)
- Orienteering: Parkurların haritası çıkarılmadığı için 5 üzerinden 4
- Rekreatif Kano: Gölün küçüklüğü mesafe ve keşfetme olanağının kısıtlı olması sebebi ile 5 üzerinden 2

Tablo 4.1: SRD (Sportif rekreasyon değeri)

Değerlendirme Kriterleri	Özellikler	Sülüklügöl Tabiat Parkı	
		Max. Puan	Değerlendirme Puanı
Sportif Rekreasyon Değeri (SRD)	Doğa Yürüyüşü	5	5
	Kampçılık	5	5
	Dağ Bisikleti	5	3
	Hedikle Yürüyüş	5	5
	Dağ koşusu	5	5
	Orienteering	5	4
	Rekreatif Kano	5	2
Toplam			29

Daha önce yapılan araştırmalarda da (Literatür kısmında yer alan) bir bölgenin tercih sebeplerinde peyzajın rekreatif uygulamalara katılımı destekleyen temel sebeplerden biri olduğu belirtilmiştir. Peyzaj Değerleri bu çalışmada % 20 olarak tespit edilmiş ve formüle aktarılmıştır. Bölgenin genel görüntüsü, bölgede bulunan göl (içindeki çürümemiş ağaç gövdeleri) dere ve küçük gölcükler, yamaçlardaki farklı yükseklikteki çöküntüler, yaban hayatı gibi nitelikler parkın çekiciliğini arttıran en önemli etkenlerdir. Peyzaj Değerleri nin hesaplanmasında verilen değerlendirme puanları ölçekteki kriterler doğrultusunda aşağıdaki şekilde verilmiştir (Tablo 4.2).

- Alanın Büyüklüğü: 10 ha dan daha büyük olduğu için 3 üzerinden 3 (803 ha)
- Bitki Örtüsü: Ağaçlık, çalılık, çayırılık olduğu için ve düz alanlar kısıtlı olduğu için 5 üzerinden 4
- Deniz, Göl, Akarsular : Göl kıyısı olduğu için 5 üzerinden 4
- Yüzeysel Durum: Kayalık veya hafif dağlık olduğu için 3 üzerinden 2
- Görsel Kalite: Güzel görüş ve Vistalar dan dolayı 4 üzerinden 3
- Diğer Özellikler: Doğal anıt, çağlayan, mağara, tarihsel ve kültürel değerlerin olmaması ve yaban hayvanları, kuşlar vb. nin var olması nedeni ile 4

Tablo 4.2: PD (Peyzaj değerleri)

Değerlendirme Kriterleri	Özellikler	Sülüklügöl Tabiat Parkı	
		Max. Puan	Değerlendirme Puanı
Peyzaj Değerleri (P)	Alan Büyüklüğü	3	3
	Bitki Örtüsü	5	4
	Deniz ve Akarsu	5	4
	Yüzeysel Durum	3	2
	Görsel Kalite	4	3
	Diğer Özellikler	5	4
Toplam		20	

İklimin rekreatif faaliyetlerin planlanması ve uygulanması aşamasında göz önünde bulundurulması gereken önemli etmenlerdendir. İklim değeri araştırmada %17 olarak değerlendirilmiştir. Yağış oranı, ısı, güneşlenme ve rüzgarlılık durumunun göl ve çevresinde baskın olduğu tespit edilmiştir. İklim Değerleri nin hesaplanmasında verilen değerlendirme puanları ölçekteki kriterler doğrultusunda aşağıdaki şekilde verilmiştir (Tablo 4.3).

- Sıcaklık: Ortalama sıcaklık (haz.,tem., ağus. ortalaması) 18,93 derece olduğundan 10 üzerinden 4 puan verilmiştir. (Url-20)
- Yağış miktarı: Ortalama yağış (haz.,tem., ağus. ortalaması) 35,66 mm olduğundan 8 üzerinden 8 puan verilmiştir. (Url-20)
- Güneşlilik: Ortalama güneşlilik (haz.,tem., ağus. ortalaması) 8,4 saat olduğundan 5 üzerinden 1 puan verilmiştir. (Url-22)
- Rüzgar oranı: Ortalama rüzgar (2006-2009 ortalaması) 1,4 m / sec olduğundan 2 üzerinden 1 puan verilmiştir. (Url-21)

Tablo 4.3: İ (İklim değerleri)

Değerlendirme Kriterleri	Özellikler	Sülüklügöl Tabiat Parkı	
		Max.Puan	Değerlendirme Puanı
İklim Değerleri (İ)	Sıcaklık	10	4
	Yağış miktarı	8	8
	Güneşlilik	5	1
	Rüzgar oranı	2	1
Toplam		14	

Rekreatif katılımı etkileyen bir başka önemli faktör ulaşımıdır. Var olan kaynakların kullanılması, o bölgelere kolay, konforlu ulaşılabilmesi ile mümkün olur. Araştırmada ulaşılabilirlik oranı % 8 olarak belirlenmiştir. Hedef alanların çevre illere yakınlığı, ulaşım aracının türü (tren, otomobil, otobüs, deniz ve hava araçları vb.). ve zaman aralıkları bölgenin faaliyetler açısından elverişlilik durumunu etkiler. Sülüklügölün

yolunun stabilize olması, toplu taşımanın olmaması, uzaklığı potansiyelini ve ulaşılabilirlik puanını etkilemiştir. Ulaşılabilirliğin hesaplanmasında verilen değerlendirme puanları ölçekteki kriterler doğrultusunda aşağıdaki şekilde verilmiştir (Tablo 4.4).

- Turistik önemi: Bolu Ege, Akdeniz, Marmara kıyı bandında yer aldığı için 3 üzerinden 2 puan verilmiştir.
- Kentlere yakınlık: 100.000 nüfuslu kente uzaklık bakımından 4 puan üzerinden 2 puan verilmiştir.
- Ulaşım süresi: 5000 nüfuslu kentte ulaşım zamanı bakımından 4 üzerinden 3 puan
- Ulaşım (Özel oto-Taksi dışında): Belirli saatlerde taşıt bulabilme bakımından 2 üzerinden 1 puan
- Ulaşımında Diğer Kolaylıklar: Bulunmamaktadır.

Tablo 4.4: U (Ulaşılabilirlik)

Değerlendirme Kriterleri	Özellikler	Sülüklügöl Tabiat Parkı	
		Max.Puan	Değerlendirme Puanı
Ulaşılabilirlik (U)	Turistik önemi	3	2
	Kentlere yakınlık	4	2
	Ulaşım süresi	4	3
	Ulaşım (Özel oto -Taksi dışında).	2	1
	Ulaşımında Diğer Kolaylıklar	2	0
Toplam		8	

Olumsuz etkenler, var olan kaynak değerlerin kullanılamaz hale gelmesine ve rekreasyonel kullanımın daralmasına sebep olmaktadır. Araştırmada Olumsuz Etkenler - % 4 olarak hesaplanmıştır. Güvenlik ve bekçi koruyucu olmayışı, herhangi bir tesis ya da idari yapının olmayışı, yolunun kötü oluşu gibi diğer olumsuz etkenlerin bölgenin eksi puanlarını arttırmıştır. Ayrıca Sülüklügöl Tabiat Parkının çöküntü olan çevresinde risk potansiyeli olan bölgelerin olmasının yanında piknikçiler bırakılan çöpler, havaya ateş açılması, gürültü kirliliği gibi olumsuz etkenlerden de bahsetmek gereklidir. Ulaşılabilirliğin hesaplanmasında verilen değerlendirme puanları ölçekteki kriterler doğrultusunda aşağıdaki şekilde verilmiştir (Tablo 4.5).

- Hava kirliliği:Hava kirliliği olmadığı için -3 puan üzerinden değer verilmemiştir.
- Güven derecesi:Herhangi bir güvenlik olmadığından -2 puan üzerinden -2 verilmiştir.

- Su kirliliği: Su kirliliği olmadığından – 1 puan üzerinden değer verilmemiştir.
- Bakımsızlık: Herhangi bir bakım yapılmadığından -1 puan üzerinden -1puan verilmiştir.
- Gürültü: Gürültü kirliliği olmadığından – 1 puan üzerinden değer verilmemiştir.
- Diğerolumsuz etkenler: Tesis, olanak, rehberlik ve koruma eksikliklerinden dolayı -1 puan verilmiştir.

Tablo 4.5: OSE (Olumsuz Etkenler)

Değerlendirme Kriterleri	Özellikler	Sülüklügöl Tabiat Parkı	
		Max.Puan	Değerlendirme Puanı
Olumsuz Etkenler (OSE)	Hava kirliliği	-3	-
	Güven derecesi	-2	-2
	Su kirliliği	-1	-
	Bakımsızlık	-1	-1
	Gürültü	-1	-
	Diğer olumsuz etkenler	-2	-1
Toplam		-4	

BÖLÜM 5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Tabii ve yeşil alanları koruma yükümlülüğünden yoksun kentler, bütün kent halkının eğlenme, dinlenme ve bunun yanında spor aktivitelerinde yer almalarına engel olmaktadır. En önemli sportif rekreatif kaynaklar ise uygun ve akılcı bir biçimde kullanılan ve açık havada yapılan faaliyetleridir. Korunan alanlar içerisindeki göller ise zaten tek başlarına birer doğa harikasıdır. Ayrıca turistik çekicilik potansiyeline sahip olmaları sebebiyle, kaynak değer olarak da değerlendirilirler. Bu faaliyetler için bu alanlar yakın zamanda en çok talep gören ve vazgeçilemez alanlardandır.

Araştırmada, Sülüklügöl Tabiat Parkında yapılabilecek açık hava sportif rekreasyon faaliyetleri incelenerek, sahada yapılabilecek en iyi sportif rekreatif faaliyetler araştırılmıştır. Korunan alanlarda yapılan rekreatif faaliyetlerin alanın kırılğan özelliğinden dolayı uygun, sürdürülebilir ve koruma-kullanma dengesi de göz önünde bulundurularak kullanılması çok önemlidir. Sülüklügöl Tabiat Parkının sahip olduğu mevcut doğal kaynak değerleri incelendiğinde, bu aktivitelere katılan bireylerin sportif rekreasyonel ihtiyaçlarını karşılayabileceğini ortaya koymuştur. Sülüklügöl Tabiat Park alanının sportif açık hava sportif rekreasyon faaliyetlerine uygunluğu, Gülez yöntemi (1990). tarafından geliştirilen ve Çalık F (2006), tarafından modellenen “Tabiat Parklarının Sportif Rekreasyon Potansiyeli Belirleme Ölçeği” ile değerlendirildiğinde, $SRD(\%29) + P(\%20) + İ(\%14) + U(\%8) - OSE(-\%4) = \%67$ oranında bir sonuca varılmıştır. Bu neticeye göre bölgenin orman içi açık hava sportif rekreatif aktivite potansiyeli Şekil 2.4’de yüksek çıkmıştır.

Araştırmada Sportif Rekreasyon Değeri Tablo 4.1’de gösterilmiş ve %29’lük bir değere sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Yapılan araştırma sonunda, ağırlıklı değerlendirmede ve bölgenin kullanılma frekansı göz önünde tutulduğunda, sonuçlara göre doğa yürüyüşü, hedikle yürüyüş (kış) ile dağ koşusu en üst puanları almıştır. Hedikle yürüyüş (kış) ve dağ koşusu tavşan suyundan göle ulaşan berkitme yol boyunca ve komşu yaylalara oradan da diğer komşu alanlara oluşturulacak tüm rotalarda aktif olarak gerçekleştirilebilir.

Kampçılık aktiviteleri de en yüksek puanla değerlendirmede yerini almıştır. Tabiat parkında göl çanağı girişi, içi ve çanak yamaçlarında kamp alanları sınırlı olsa da, çanak çevresindeki alanlarda kamp alanları için uygun yerler mevcuttur. Bir diğer aktivite olan Orienteering sporu arazide yapıldığından, bölgenin jeolojik yapısı uygulanabilirliğini yüksek oranda sınırlandırmamakla birlikte alanın haritalarının çizilmesi Orienteering sporu yapılabilmesi için gereklidir. Bu işlem uzmanlık gerektiren zahmetli bir iştir. Değerlendirmede ki başka bir açık hava sportif rekreasyon faaliyeti dağ bisikleti aktivitesidir. Göl çanağının genelde sarp bir şekilde yükselmesi yüzeyin sık ormanlarla kaplı olması göl çevresinde küçük bir alanda gerçekleşmesine olanak vermemektedir. Ancak tavşan suyundan göle gelen stabilize yol gölden küçük göllere giden yol ve çevre yaylalara giden yol ile diğer alanlara yapılabilecek geçişler genel anlamda temel taleplerin karşılanmasında önemli bir yer kaplamaktadır. Dağ bisikleti bölgede dar bir alanda kullanım sahasına sahip te olsa Tabiat Parkının çevresindeki yollar, çevre yaylalara bağlantıları ile alana komşu olan stabilize yollarda Çanak çevresi alanlar alanlarda ve park içerisinden geçen orman yollarında gerçekleştirilebilir. Yapılan çalışmalarında göl ve çevresinin rekreatif kanonun ve amatör sportif balıkçılık aktivitelerinin uygulanabilirliğini akla getirirse de gölün küçük oluşunun ve gölün koruma altında oluşundan dolayı bu sporlara ait bir kaynak değerinin olmadığı kanaatine varılmıştır. Bu sebepten değerlendirmede bir puan almamıştır.

Korunan alanlarda peyzaj değeri çok önemlidir zira yapılan sportif uygulamaların çoğunluğu fiziksel kaynaklara ve sahanın bitki örtüsüne bağlamında bir kısım kısıtlamalara sebep olmaktadır. Araştırmamızda Peyzaj Değeri Tablo 4.2’de gösterilmiş ve % 20’lük bir değere ulaşılmıştır. Peyzaj değeri açısından, yüz ölçümü 802.92 ha olan Sülüklügöl rekreatif faaliyetler açısından oldukça büyük bir sahayı kaplamaktadır. Sülüklügöl tabiat parkı çöküntü set gölü olması, içinde çürümeden kalan ağaçları, yeşilin içinde kalan müthiş mavi rengi ve küçük gölleri ile kendi başına bile pek çok açıdan dikkate değer bir alandır. Özellikle göl çanağı, çanağın çevresindeki bozulmamış ormanlar ve yaban hayatı en ilgi çekici panoramik görüntüyü oluşturmaktadır. Bu özellikleri ile gölün kırsal alanda kalması gölü sportif anlamda ve piknikçiler için paha biçilmez bir alan haline getirmiştir. Ayrıca golden aşağıya akan ve diğer kaynaklardan da beslenen tavşan suyu deresi yol boyunca inanılmaz bir peyzaj değeri oluşturmaktadır. Bu dere bütün yıl boyunca akmakla birlikte yaz aylarında su miktarı oldukça azalmaktadır

bu sebepten sportif rekreatif aktiviteler bakımından bir kaynak değeri yoktur. Göl ve çevresinin bitki örtüsü incelendiğinde ise göl çevresin de yoğun orman ve daha üst alanlarda ise yaylalara bağlı otlaklar göze çarpmaktadır. Parkın aşağı kısımlarında ise tarım alanları mevcuttur.

Açık hava sportif rekreatif faaliyetlerinin uygulamasında temel bir diğer özellikte iklimdir. Araştırmamızda iklim değeri Tablo 4.3'te değerlendirilerek % 14 lik bir değere ulaşmıştır. Genel iklim özellikleri olarak baktığımızda parkı alanı yaz aylarında az yağışlı-yağışlı, bulutluluk oranı 2-4 tür, rüzgarlılık kuzey - güney yönünde 1-3 m/sec olarak tespit edilmiştir. Genelde park yoğun kar altında kalmadığı sürece sportif etkinlikler açısından tüm mevsimler için yaz ve kış aktiviteleri ayrı olmak üzere uygunluk göstermektedir.

Araştırmada Tablo 4.4'te gösterilen ulaşılabilirlik %8 luk bir değer ile değerlendirilmiştir. Göle Tavşansuyu köyünden normal bir yürüyüş ile yaklaşık 2.5 saat sürmektedir. Araç ile bu mesafe yaklaşık 30 dakikadır.

Araştırmamızda olumsuz etkenler Tablo 4.5'de değerlendirilmiş ve %-4 lük bir orana ulaşmıştır. Gölün yan çöküntü yüzeyleri rekreatif olarak gölü ve çevresini sınırlandırmıştır. Bu bağlamda doğal kaynaklar ve bölge kullanımı istenilen düzeyde gerçekleşmemektedir. Tabiat Parkı genellikle yoğun olarak günübirlik piknik yapanlar tarafından hafta sonları kullanılmaktadır. Bu nedenle ve parkta idari ya da koruma amaçlı görevlilerin bulunmayışından dolayı kısmen kirlilik ve tahrip söz konusudur. Ayrıca bölgede sportif amaçlı olmayan katılımcıların bölgedeki hareket tarzları ve bilinçsiz uygulamaları bölgeyi sportif amaçlı kullananları rahatsız etmektedir.

5.1. Öneriler

Korunan alanların fazla ve giderek artan bir cazibe merkezi olmasının nedeni bölgede var olan doğal ve görsel kaynaklardır. Bu bağlamda yaban hayatı ve diğer özelliklere sahip bu alanların manzara bütünlüğünü koruyarak ve bireylerin rekreasyonel ve sportif ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde doğal kaynak değerlerin bir bütünlük içerisinde gelecek kuşak ve dönemlere koruma ve kullanım ilkeleri içerisinde ulaşabilmesi bakımından en güçlü tarzda çalışılması gerekmektedir. Park genellikle dinlenmek için ziyaret edenler tarafından kullanılmaktadır. Parkın aktivite bakımından en çok tercih

edildiği mevsimler ilkbahar ile yaz ayları, daha sonra ise sonbahar ve kışdır. En fazla tercih edildiği günler se Cumartesi, Pazar, gün içinde kullanım açısından bakıldığında en çok öğleden sonra tercih edilmektedir. Bu nedenle yapılacak planlama ve projelendirme hizmetleri ve çalışmaları gerçekleştirilecek rekreasyonel etkinlikleri olumsuz etkilemeyecek ve sürdürülebilirlik ilkeleri doğrultusunda işletmeler ya da katılımcılar tarafından var olan yapısının bozulmadan rekreatif uygulamalarını sürdürmelerine yönelik olmalıdır. Ayrıca alanlar planlanırken tüm aktiviteler göz önüne alınarak ve diğer paydaşların fikirleri de alınarak projelendirme çalışmalarının yapılması faydalı olacaktır. Yapılacak işaretleme, atık yönetimi, düzenleme çalışmaları, yol, çeşme, seyir alanları, idari-koruma ve güvenlik vb. hizmetler gürültü kirliliği (kullanan ziyaretçilerin rahatsız edilmesi engellenmesi) yaratmayacak, doğal görüntüyü bozmayacak, herhangi bir tehlikeye yol açmayacak nitelikte, işlevsel, estetik, uygun renk ve yönetsel boyutta olmalıdır.

Bu amaçla;

1. Sülüklügöl ve çevresinde pek çok rekreatif faaliyete yönelik önemli potansiyele sahip bölge mevcuttur. Bölgenin uygun manzara koşulları oluşturması önemli avantajdır ancak Sülüklügöl tabiat parkında park girişindeki yarı işlevsel tuvalet dışında herhangi bir tesis, hizmet, düzenli yol, düzenleme, iyileştirme, güvenlik, yönetim ve bekçi bakıcı (giriş-kontrol, idare, danışma, bekçi kulübesi-evi), işaretleme (harita bilgileri sağlayan tabelalar, ikaz tabelaları, dinamik sloganlar içeren uyarı yazıları), piknik üniteleri vb. herhangi bir şey yoktur. Bu eksiklerin giderilmesi sağlansa bölgenin potansiyeline olumlu etkileri olacaktır.
2. Parka ulaşımı sağlayan yol stabilize ve binek tarzı araçlara uygun değildir. Bu konu ve ana kaynak değer olan gölün park alanı içinde dar bir alana sıkışması Sülüklügöl ün bakir kalmasına yok açmış ancak parkın potansiyelinin kullanılmasını da engellemiştir. Sürdürülebilirliği sağlayacak ve doğal kaynak değerlerini tüm yönleriyle anlatacak, bunlara ek olarak da orman içi açık hava sportif rekreatif faaliyetleri nitelikleri açısından tanıtacak (tanıtıcı programlar, sergi, broşür vb.) girişimlerinin yapılması, tesis ya da merkezlerin oluşturulması sağlanabilir.

3. Parkta yapılan özellikle piknik tarzı ve diğer (gölde gece zıpkınla avcılık, gürültü kirliliği, atık yönetimi, yüzme, sportif olmayan balıkçılık, silah kullanımı vb.) rekreasyonel aktivitelerin a tipik davranışların doğaya zarar vermeden gerçekleştirilmesi ve engellenmesinin sağlanması amacıyla bazı önlemlerin acil olarak alınması gereklidir.
4. Park alanı çevresi, girişi ve veya içerisinde etkin düzenlenmiş piknik sahaları, çocuk park alanı, araç parkı, bisiklet ve yürüyüş yolları (kullanılan alanlara alternatif yerler oluşturulmalı), sportif faaliyetler ve farklı aktivitelerin yapılabileceği üniteler (seyir terasları, gözlem kuleleri vb) sürdürülebilirlik ve doğa koruma ilkeleri gözetilerek düzenlenebilir.
5. Parka ulaşımı sağlayan yolda iyileştirme yapılması, yeterli miktarda tuvalet ve çöp konteynerinin (uygun renk ve şekilde) yerleştirilmesi de gerekmektedir. Su ihtiyacının karşılayabileceği çeşmelerin yapılması, gölün çevresindeki sarp alanlarla ilgili uyarı ve önlem çalışmaları yapılması sağlanabilir.
6. Tanıtım ve sürdürülebilir bir şekilde kaynakların doğru kullanımı için açık hava sportif rekreasyon aktivitelerine hakim rehber veya eğitmenlerin hizmet vermesi için bağlı bulunan spor federasyonlarından veya üniversitelerimizin rekreasyon bölüm başkanlıklarından fikir ve yardım alınabilir.
7. Parkında alanında göl ve etrafında uygulanabilecek rekreatif faaliyetler değerlendirildiğinde durgun su aktiviteleri ve göl kıyısından yapılabilecek faaliyetler şeklinde değerlendirilebilir (Bu aktiviteler sportif bir nitelik taşıyacak yeterlilikte değildir).
8. Tabiat Parklarında yapılan açık hava rekreasyon faaliyetlerinin bir çoğu risk içerdiğinden meydana gelebilecek kazalara ve kolluk kuvvetleri gerektiren olaylara müdahale için personel bulundurulması ya da ulaşım bilgilerinin verilmesi sağlanabilir.
9. Park alanının yaklaşık yarısı sarp bölgelerden oluşmaktadır. Bu nedenle bu bölgeler seyir, gözlem teraslarının yapımı için kullanılarak değerlendirilebilir.

10. Sülüklügöl tabiat park alanı olarak büyük sayılabilecek bir alana sahip olsa da ana kaynak olan göl ve çevresi çöküntü set şeklinde olduğu için kısıtlı bir alana sahiptir. Bu bağlamda önümüzdeki yıllarda göz önüne alınarak doğal kaynakların sürdürülebilirliği, korunması için kapasite belirlemesi yapılarak sportif ve günlük ziyaretler için birtakım kısıtlamalara getirilebilir.
11. Park içerisinde profesyoneller için kamp yapılacak alanlar mevcuttur ancak genel kullanım için su, tuvalet ve elektrik gibi imkânlarla desteklenen uzun ve kısa süreli kamp alanı veya alanları kurulabilir.
12. Göle iskele yapılması düşünülebilir ancak bu iskele kesinlikle sabit olmayan yüzer iskele olmalıdır.

KAYNAKLAR

- Akten, M. (2003). Isparta İlindeki Bazı Rekreasyon Alanlarının Mevcut Potansiyellerinin Belirlenmesi. *Türkiye Ormancılık Dergisi*, 4(2), 115-132.
- Akyüz, H., Murat, K. U. L., & Yaşartürk, F. (2014). Rekreasyon Açısından Ormanlar Ve Çevre. *International Journal of Sport Culture and Science*, 2(Special Issue 1), 881-890.
- Akoğlan Kozak, M., & Geyik, S. (2013). Günübirlik Rekreasyon Tesis Yöneticilerinin Yeterlilikleri Üzerine Bir Değerlendirme. *İçinde: Ö. Tütüncü ve N. Kozak (Edt.), II. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi Bildiri Kitabı*, ss, 1-19.
- Albayrak, T., & Çömen, N. (2018). Kaya Tırmanışı Yapan Turistlerin Destinasyon Değerlendirmeleri: Geyikbayırı, Antalya Örneği. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 29(2), 209-220.
- Amman, T., Aykora, E., Tekin, G., & Kılıç, M. (2010). Açık ve Kapalı Alan Rekreasyoncularının Denetim Odağı ve Benlik Tasarımı Açısından Karşılaştırılması. *Türkiye Kickboks Federasyonu Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2), 1-13.
- Arslan, H. (2011). Bir “Doğrudan Eylem Hareketi” Olarak Greenpeace (Yeşil Barış). *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2011(23), 247-258.
- Başar, H., & MİRAN, B. (2010). Dilek Yarımadası-Büyük Menderes Deltası Milli Parkında Sonbahar Ziyaretçilerinin Özellikleri. *Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 47(3), 241-250.
- Baştemur, C. (2009). *Likya Yolu ve Çevresinin Turizm ve Rekreasyon Potansiyelinin Araştırılması* (Doctoral dissertation, Yüksek Lisans Tezi (Yayımlanmamış), AÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara).
- Bezirgân, M. (2019). Burhaniye'nin Sportif Olta Balıkçılığı Potansiyelinin ve Turizm Açısından Kullanılabilirliği. *Balikesir University Journal of Social Sciences Institute*, 22(41).
- Bektaş, F., Karaman, G., Mülazımoğlu, O., & Ayan, V. (2012). Yeni Bir Spor Disiplini Olarak Raft-Oryantiring Organizasyonunun İncelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 14(2), 249-252.

- Bilgili, B. C. (2013). Çankırı Kenti Kamusal Yeşil Alanlarının Yeterliliğinin Ulaşılabilirlik Yönünden Değerlendirilmesi. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 10(2), 21-25.
- Çalık, F. (2006). *Çocuk ve Animasyon*. Morpa Kültür Yayınları.
- Çalık, F., Başer, A., Ekinci, N. M., & Kara, T. (2013). Tabiat Parklarının Sportif Rekreasyon Potansiyeli Modellemesi (Ballıkayalar Tabiat Parkı örneği). *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi*, 8(2), 35-51.
- Çetinkaya, G. (2008). Milli Parkların Bir Rekreasyon Alanı Olarak Düzenlenmesi ve Yönetilmesi; Bir Model Önerisi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya*.
- Çetinkaya, G., Ay, S. M., & Bayram, A. (2018). Bankacılık Sektörü Çalışanlarını Rekreasyonel Sporlara Katılıma İten Unsurların Demografik Faktörlerle Değerlendirilmesi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13(2), 212-230.
- Çetinkaya, G., Yıldız, M., & Özçelik, M. A. Yerel Halkın Milli Park Ziyaret Nedenlerinin Belirlenmesi: Antalya İli Örneği. (2018) *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (32), 135-143.
- Çetinkaya, G., Yıldız, M., & Özçelik, M. A. Yerel Halkın Milli Park Ziyaret Nedenlerinin Belirlenmesi: Antalya İli Örneği. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (32), 135-143.
- Demirel, Ö. (1997). Çoruh Havzası (Yusufeli Kesimi) Doğal ve Kültürel Kaynak Değerlerinin Turizm ve Rekreasyon Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma. *Fen Bilimleri Enstitüsü*, 319.
- Karaca, O., Cakal, B., Omaygenc, M. O., Gunes, H. M., Kizilirmak, F., Cakal, S. D., ... & Kilicaslan, F. (2018). Effect of cardiac resynchronization therapy on mitral valve geometry: a novel aspect as "reversed mitral remodeling". *The international journal of cardiovascular imaging*, 34(7), 1029-1040.
- Erken, K., Atanur, G., & Tanrıöver, A. A. (2019). Bursa Florasının Doğa Turizmi Potansiyeli. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 20(1), 1-10.
- Göktuğ, T. H., Deniz, B., & Kılıçaslan, Ç. Çevre ve Doğa Koruma Konusunda Gençlik Platformları. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 414-440.
- Gül, T., Karaçar, E., Kement, Ü., Mert Paslı, M., Yayla, Ö., Erol, E., & Göker, G. (2014). Rekreasyona Giriş (Birinci Baskı). *Ankara: Detay Yayıncılık*.
- Gül, T., Karaçar, E., Kement, Ü., Mert Paslı, M., Yayla, Ö., Erol, E., & Göker, G. (2014). Rekreasyona Giriş (Birinci Baskı). *Ankara: Detay Yayıncılık*.
- Güleç, S. (1990). Ormaniçi Rekreasyon Potansiyelinin Saptanması İçin Geliştirilen Bir Değerlendirme Yöntemi. *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 40(2).

- Güleç, S. (1990). Ormaniçi Rekreasyon Potansiyelinin Saptanması İçin Geliştirilen Bir Değerlendirme Yöntemi. *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 40(2).
- Gültekin, P., Kaya, S., & Uzun, S. Kamp ve Piknik Alanları Yer Seçiminde Doğal Peyzaj Elemanlarının CBS Kullanılarak Değerlendirilmesi: Düzce Topuk Yaylası ve Göleti Çevresi Örneği. *Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 6(1), 162-175.
- Gürsoy, Y. (2015). Giresun'da Yürüyüş Turizminin Çeşitlendirilmesi. *Journal of International Social Research*, 8(37).
- Hazar, A. (2003). *Rekreasyon ve Animasyon*. Detay Yayıncılık.
- Hazar, A. (2003). *Rekreasyon ve Animasyon*. Detay Yayıncılık.
- Kanoğlu, S. S., Aksoy, N., & Kaya, A. (2016). Sülüklügöl (Bolu-Adapazarı/Türkiye) çevresinin florası. *Bağbahçe Bilim Dergisi*, 3(2).
- Karaküçük, S. (1995). Rekreasyon Boş Zamanları Değerlendirme Kavram, Kapsam ve Bir Araştırma, Gazi Üniversitesi, Beden Eğitimi Spor Yüksek Okulu.
- Karaküçük, S. (2014). *Rekreasyon: Boş Zamanları Değerlendirme*. Suat KARAKÜÇÜK.
- Karaküçük, S., & Akgül, B. M. (2016). *Ekorekreasyon Rekreasyon ve Çevre*. Gazi Kitabevi.
- Karaküçük, S., & Gürbüz, B. (2007). Rekreasyon ve Kent (li)leşme. *Kara: Gazi Kitabevi*, 107.
- Karaküçük, S., & Gürbüz, B. (2007). Rekreasyon ve Kent (li)leşme. *Ankara: Gazi Kitabevi*, 107.
- Kement, Ü. Foto Safari Etkinliğine Katılan Bireylerin Turizm Deneyimlerinin Davranışsal Niyete Etkisi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(3), 789-805.
- Marmara Coğrafya Dergisi
- Kervankıran, İ., & Eryılmaz, A. G. (2014). Isparta İli Milli Parklarının Rekreasyonel Faaliyetlerde Kullanımı.
- Kılıç, M., & Kervankıran, İ. Türkiye'de Milli Parkçılığın Kısa Bir Hikâyesi: Yozgat Çamlığı Milli Parkı Örneği. *Türk Coğrafya Dergisi*, (72), 21-34.
- Kızar, O., Genç, H., & Ali, G. K. (2019). Determination of the Objectives of Motivation to Nature Training with Natural Sports Class. *Universal Journal of Educational Research*, 7(4), 1113-1119.

- Koyuncu, İ. Y., & TAZEBAY, İ. T. D. (2012). *Rekreasyon potansiyelinin belirlenmesi üzerine bir araştırma: Aksaray Güzelyurt ilçesi* (Doctoral dissertation, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı).
- Köktaş, Ş. K. (2004). *Rekreasyon: Boş Zamanı Değerlendirme*. Nobel.
- Kurnaz, A., & Babür, T. E. Flora-Fauna ve Endemik Türlerin Ekoturizm Ürünü Olarak Kullanılması: Datça Yöresi Örneği. *Mesleki Bilimler Dergisi (MBD)*, 7(2), 410-419.
- Okuyucu, C. (2006). Subay ve Astsubaylarda Spor Yapma Alışkanlıklarının İncelenmesi/The Investigation of Making Sport Habits of Officers and Noncomissioned Officers in Their Leisure Time.
- Ozankaya, Ö. (1975). *Toplumbilim terimleri sözlüğü* (Vol. 415). Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Özen, Ş. (2011). Elit ve Elit Olmayanların Spor Tırmanıcılarda Antropometrik, Kuvvet ve Ssolunumsal Özellikler Özet. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 6(2), 2B0071.
- Öztürk, S. (2005). Kastamonu–Bartın Küre Dağları Milli Parkı'nın Rekreasyonel Kaynak Değerlerinin İrdelenmesi. *Türkiye Ormancılık Dergisi*, 6(2), 138-148.
- Polat, S., & Polat, S. A. (2016). Rekreasyonel Tabiat Parklarının Korunan Alanlar Kapsamında İncelenmesi: Mersin İli Örneği. *Social Sciences*, 11(2), 85-115.
- Polat, S., & Polat, S. A. (2016). Rekreasyonel Tabiat Parklarının Korunan Alanlar Kapsamında İncelenmesi: Mersin İli Örneği. *Social Sciences*, 11(2), 85-115.
- Sakarya Üniversitesi, B. E. S. Y. O., & 3Dumlupınar Üniversitesi, B. E. S. Y. O. Tabiat Parklarının Sportif Rekreasyon Potansiyelinin Modellemesi(Ballıkayalar Tabiat Parkı Örneği).
- Sakarya Üniversitesi, B. E. S. Y. O., & 3Dumlupınar Üniversitesi, B. E. S. Y. O. Tabiat Parklarını Sportif Rekreasyon Potansiyelinin Modellemesi (Ballıkayalar Tabiat Parkı Örneği).
- Sayın, Ş., & KARADAĞ, A. A. Abant Tabiat Parkı Rekreasyonel Beklentilerinin Değerlendirilmesi. *Düzce Üniversitesi Ormancılık Dergisi*, 12(2), 80-93.
- Sarı, M., & Ünal, B. (2014). Adapazarı'nda Gökçeören Bataklığını Kurutma Çalışmaları ve Muhacirlerle Yaşanan Sorunlar (1890-1908). *Akademik İncelemeler Dergisi (AID)*, 9(2), 137-158.
- Sevil, T., Şimşek, K. Y., Katırcı, H., Çelik, O., Çeliksoy, M. A., & Kocaekşi, S. (2012). Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi. *Baskı. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını*.

- Sevindi, C. (2013). Ekoturizm ve Kuş Gözlemciliği Açısından Kuyucuk Gölü Kuş Cenneti (Arpaçay-Kars). *Türk Coğrafya Dergisi*, (61), 63-76.
- Sezer, İ., & Bekdemir, Ü. (2016). Yedi Değirmenler ve Mağrası Tabiat Parkı'nın Coğrafi Özellikleri İle Ekoturizm Olanaklarının Değerlendirilmesi. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 21(36), 43-78.
- Sezgin, A. Y. A. N., Öztürk, S., & Yiğit, N. (2009). Karadeniz Bölgesi Milli Parklarının Korunan Alan Ağı Sertifikalandırma Sistemine Uygunlukları. *Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 9(1), 66-79.
- Somuncu, M. (2004). Dağcılık ve Dağ Turizmindeki İkilem: Ekonomik Yarar ve Ekolojik Bedel. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 2(1), 1-21.
- Şahbaz, R. P., & Altınay, M. (2015). Türkiye'deki Milli Parkların Rekreasyon Faaliyetleri Açısından Değerlendirilmesi. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 3(3), 125-135.
- Şahbaz, R. P., & Altınay, M. (2015). Türkiye'deki Milli Parkların Rekreasyon Faaliyetleri Açısından Değerlendirilmesi. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 3(3), 125-135.
- Şahin, K. Z. (2006). Doğada Yapılan Yürüyüşler Trekking & Hiking.
- Şimşek, D. S., & Korkut, A. (2009). Kıyı Şeridi Rekreasyon Potansiyelinin Belirlenmesinde Bir Yöntem Uygulaması: Tekirdağ Merkez İlçe Örneği.
- Tolunay, A., Alkan, H., & Korkmaz, M. (2004). Isparta Tarihi Ayazmana Mesireliği'nin Açık hava Rekreasyonu Açısından Kullanıcı Özellikleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 8(1), 59-70.
- Topay, M., & Memlük, Y. (2011). Rekreasyonel Etkinlikler İçin Uygun Alan Seçimine Yönelik Yeni Bir yöntem Yaklaşımı: Bartın-Uluyayla Örneği. *Türkiye Ormancılık Dergisi*, 12(2), 141-147.
- Türker, G. Ö., Türker, A., & Güler, Ö. (2014). Turistik Ürün Çeşitlendirmesi Kapsamında Dalyan Destinasyonunun Rekreasyon Potansiyelinin Değerlendirilmesi. *International Journal of Sport Culture and Science*, 2(Special Issue 2), 70-86.
- Tütüncü, Ö., & Aydın, İ. (2014). Toplum ve Açık Hava Rekreasyon Faaliyetleri: ABD Örneği. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 25(1), 118-120.
- Tütüncü, Ö., & Aydın, İ. (2014). Toplum ve Açık Hava Rekreasyon Faaliyetleri: ABD Örneği. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 25(1), 118-120.
- Uğuz, S. Ç., & Özbek, V. Destinasyon Sadakatini Etkileyen Faktörler: Bisiklet Turizmi Ve Burhaniye Bisiklet Festivali Örneği. *International Review of Economics and Management*, 6(2), 84-102.

- Ünal, H. M. S. V. Amatör Balıkçılık Mevzuatı ve Örgütlenme.
- Yılmaz, H., Karaşah, B., & Erdoğan Yüksel, E. (2009). Gülez Yöntemine Göre Kafkasör Kent Ormanı'nın Rekreatif Potansiyelinin Değerlendirilmesi.
- Yücel, M., & Babuş, D. (2005). Doğa Korumanın Tarihçesi ve Türkiye'deki Gelişmeler. *Doğu Akdeniz Ormanlık Araştırma Müdürlüğü DOA Dergisi*, 11, 151-175.
- Zencirkıran, M., Eraslan, E., Çetiner, S., Görür, A., Tanrıverdi, D., & Çelik, B. H. (2017). Ballıkayalar ve Beşkayalar (Kocaeli) Tabiat Parkları Peyzaj ve Rekreatif Değerleri Üzerine Bir Araştırma. *Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 31(2), 157-175.
- Url-1 < http://www.bolutso.org.tr/dosyalar/saglik_turizmi_projesi_2014041501.pdf > Erişim Tarihi 01.12.2019.
- Url-2 < http://bolge9.ormansu.gov.tr/9bolge/planlar/bolu_il_tabiat_turizm_uygulama_eylem_plani.pdf > Erişim Tarihi 12.12.2019
- Url-3 < <http://mudurnulularderneği.org.tr/uploads/12.pdf> > Erişim Tarihi 12.12.2019
- Url-4 < <http://mudurnulularderneği.org.tr/uploads/12.pdf> > Erişim Tarihi 12.12.2019
- Url-5 < <https://bolu.ktb.gov.tr/TR-90170/-tabiat-parklari.html%202019> > Erişim Tarihi 12.12.2019.
- Url-6 < http://www.ktu.edu.tr/dosyalar/ormanmuhendisligi_cb276.pdf > Erişim Tarihi: 12.12.2019.
- Url-7 < <http://yalova.csb.gov.tr/tabiat-parki-milli-park-tabiat-aniti-tabiat-koruma- alanlarinin-belirlenmesi-haber-95971> > Erişim Tarihi: 12.12.2019.
- Url-8 < <http://mudurnulularderneği.org.tr/uploads/12.pdf> > Erişim Tarihi 18.12.2019
- Url-9 < <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/bolu/gezilecekyer/mudurnu-suluklugol> > Erişim Tarihi: 18.12.2019.
- Url-10 < <https://bolu.ktb.gov.tr/TR-90170/-tabiat-parklari.html%202019> > Erişim Tarihi: 18.12.2019.
- Url-11 < http://bolge9.ormansu.gov.tr/9bolge/planlar/bolu_il_tabiat_turizm_uygulama_eylem_plani.pdf > Erişim Tarihi: 18.12.2019.
- Url-12 < <http://toplumbilimleri.com/files/3cc0a5fb-e75d-4d7a-9df6-8f94c6ed2087.pdf> > Erişim Tarihi: 18.12.2019.
- Url-13 < <http://www.taf.org.tr/kurallarolculer> > Erişim Tarihi: 24.12.2019.
- Url -14 < <https://www.geyikkosulari.com/patika-kosusu.php> > Erişim Tarihi: 24.12.2019.

Url-15 < <https://www.redbull.com/tr-tr/rehber-da%C4%9F-ko%C5%9Fusu-nedir> >
Erişim Tarihi: 24.12.2019.

Url-16 < <http://www.bilgehansarp.net/kano-nedir-kano-sporu-nasil-yapilir/> > Erişim
Tarihi: 24.12.2019.

Url-17 <<http://www.tamzaratur.com/tours/turkey/istanbul-turkiye/hedikli-kar-yuruyusu>
> Erişim Tarihi: 24.12.2019.

Url-18 <<https://www.sabah.com.tr/cumartesi/2012/03/10/yuruyebiliyorsaniz-hedik-de-yapabilirsiniz> > Erişim Tarihi: 24.12.2019.

Url-19 https://webdosya.csb.gov.tr/db/bolu/editordosya/2014_Il_Cevre_Durum_Raporu.pdf

Erişim Tarihi: 24.12.2019.

Url-20 <https://tr.climate-data.org/asya/tuerkiye/bolu/bolu-1051521/>

Erişim Tarihi: 24.12.2019.

Url-21 <https://yayin.ogm.gov.tr/yaydepo/1717.pdf>

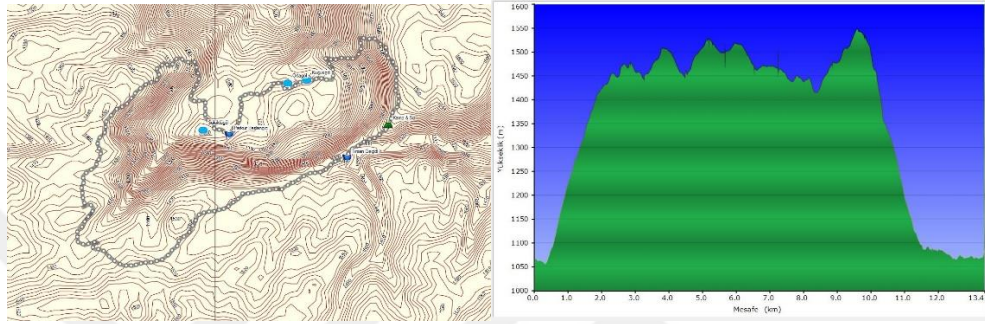
Erişim Tarihi: 24.12.2019.

Url-22 <<https://www.meteoblue.com/tr/hava/historyclimate/climatemodelled/bolu>>

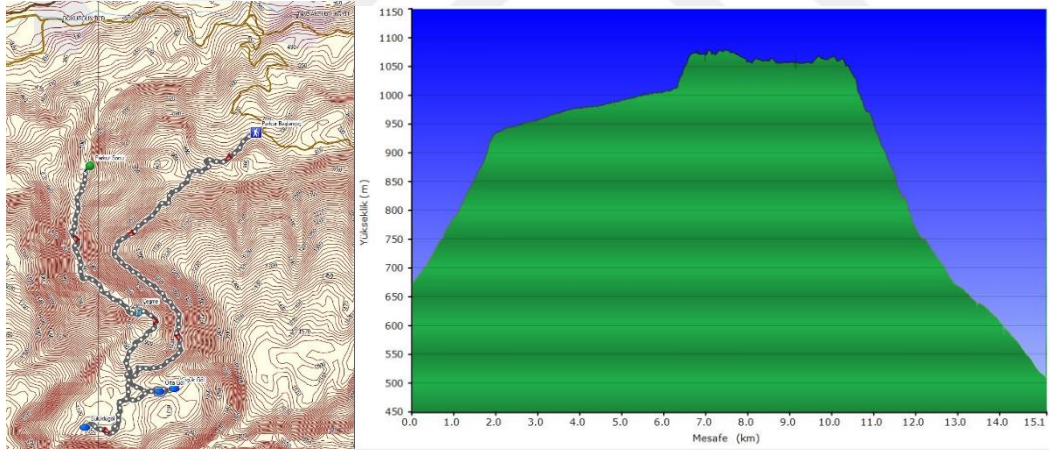
Erişim Tarihi: 24.12.2019

EKLER

Ek 1: Örnek Rota Haritaları

Şekil 1-a. Sülüklüöl sırt hattı (13,9 km)

Şekil 1-b. Sülüklüöl parkuru (15,1 km)

ÖZGEÇMİŞ

Betül ŞEN, 24.10.1979'da Batman'da doğdu. İlk, orta öğrenimini Antep'te lise eğitimini ise Urfa'da tamamladı. 1999 yılında başladığı 19 Mayıs Üniversitesi Amasya Eğitim Fakültesini 2003 yılında bitirdi. 2016 yılında Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsünde Rekreasyon Anabilim dalında yüksek lisans eğitimine başladı. Halen öğretmen olarak görev yapmaktadır. Evli ve bir çocuk annesidir.